

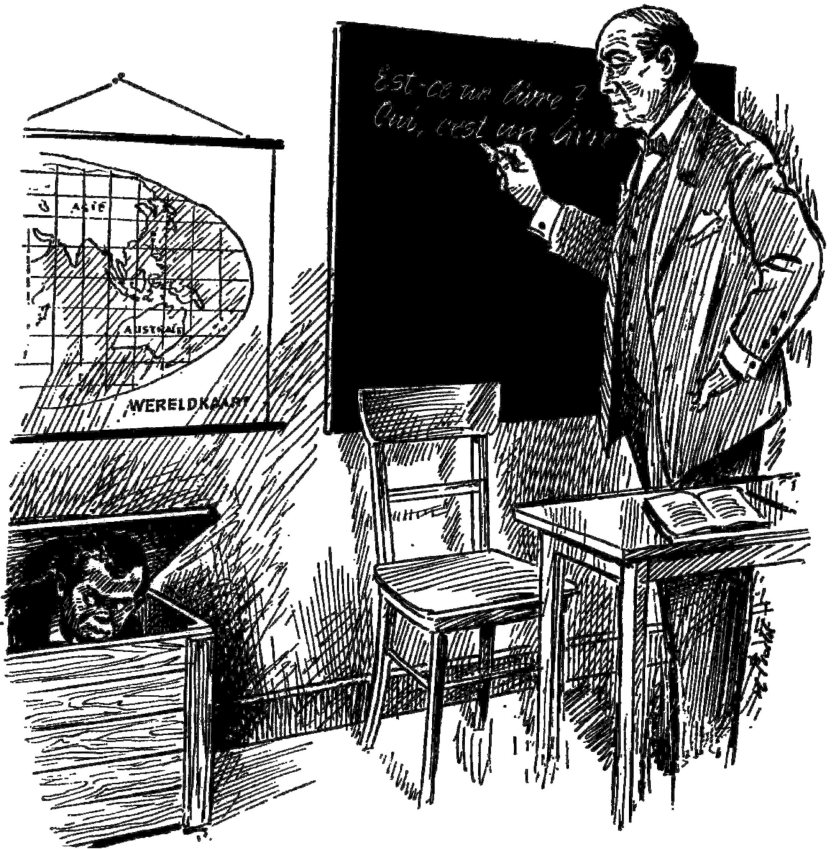
Co van der Steen-Pijpers

26-Pr-40

OP
DE
BRES

OP DE BRES

CO VAN DER STEEN-PIJPERS

OP DE BRES

Met illustraties van H. H. Prahł

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

1. De tweeling gaat naar de ulo

„Jongens, aan tafel, hoor, we gaan eten. Peter, zijn je handen schoon?”

Peter bekijkt ze met een ernstig gezicht. „Ze zien er uit of ik regelrecht uit het zwembad kom,” zegt hij tevreden. Hij stoot Paul aan. „Hoe staat het met de jouwe? Denk erom, je bent hier bij nette mensen. Zou je niet een beetje vim nemen?”

Paul schudt zijn hoofd. „Als ik niet beter wist, zou ik denken dat ik de hele morgen aan de was gestaan heb, zo schoon ben ik. Moeder, heb ik u soms geholpen met de was? Ik vergeet de dingen nogal gauw.”

Moeder glimlacht maar eens. Als de tweeling een gekke bui heeft, kun je beter niet te veel zeggen.

„Wieke, roep jij vader even? Ik geloof dat hij in de schuur is.” Even later zitten ze om de ronde tafel: vader, moeder, Margreet, de tweeling Peter en Paul en de kleine Wieke. Wieke heeft haar stoel dicht tegen die van vader aangeschoven. „Vaders hartelapje”, noemen de jongens haar. Nou, zij vindt vader heel wat liever dan die twee plaaggeesten.

„Wanneer moeten jullie eigenlijk naarschool?” informeert vader. „Komt er nooit een eind aan die vakantie? Wieke is al lang begonnen.”

„Nou ja, de lagere school!” zegt Peter minachtend. „Op de ulo moet je nooit zo vroeg beginnen. Dan raken alle kinderen overwerkt. Een dag school en dan weer een dag vakantie, dat zou de beste regeling zijn.”

„Dinsdag komt alleen de eerste klas op school,” vertelt Margreet. „Boeken halen en een rooster. Woensdag de andere klassen en donderdag beginnen de lessen.”

„Nou, dat gaat opschieten. Moeder, vind je 't niet verdrietig dat die lieve jongens niet meer de hele dag voor je voeten lopen?”

„Niks hoor!” plaagt moeder. „Ik ga donderdag de hele morgen koffie drinken en van mijn rust genieten.”

„Voor de voeten lopen!” zegt Peter verontwaardigd. „De helft van

de tijd liggen we op bed en de andere helft zijn we buiten of helpen moeder."

„Van de wal in de sloot," merkt Margreet op. Meteen duikt ze weg. Voor de harde handen van haar broertjes heeft ze respect. „Vader, hoor es," begint Paul. „Op de ulo moet je natuurlijk een agenda hebben om je huiswerk in te schrijven. Nu willen wij graag ieder een agenda. Maar moeder vindt dat we best samen met één kunnen doen."

„Daar lijkt mij helemaal niets op tegen," zegt vader bedachtzaam. „Ik heb zo'n idee dat jullie precies hetzelfde huiswerk krijgen. Dan is het toch krachtverspilling om het twee keer op te schrijven. Vergeet niet, dat je op de ulo toch al zo hard moet werken."

Paul geeft het nog niet op. „Ja, maar als je nu bijvoorbeeld Frans hebt en wiskunde. Ik maak eerst Frans en streep het door in onze agenda. Maar Peter maakt eerst wiskunde en streept dat door. Dan raken we hopeloos in de war. Als we allemaal onvoldoendes krijgen is het echt onze schuld niet."

Vader schiet in de lach. „Als ik het goed begrijp, kan overgaan of zitten blijven, afhangen van de hoeveelheid agenda's die jullie hebben. Maar ik weet het goed gemaakt. Ik zag zojuist in de schuur dat onze fietsen nu niet bepaald glimmen en blinken. De modder ligt op de velgen. Jullie maken keurig de fietsen van moeder en mij schoon, en dan mag je ieder een agenda kopen. Graag of helemaal niet, hoor," zegt vader, als de jongens elkaar eens aankijken.

Peter probeert hoe ver hij gaan kan. „Als je 't per uur uitrekent, is het eigenlijk erg onderbetaald," vindt hij. „Harry de Koning heeft in de vakantie bij de Hoogovens gewerkt. Hij hoefde alleen maar vloeren aan te vegen en daar verdiende hij zeventig gulden per week mee."

„Daar is hij dan ook koning voor," plaagt vader, „die verdienen altijd meer dan een gewoon mens."

„Als je eerlijk bent, moet je de rest ook vertellen,” valt Margreet uit. „Hij ging stilletjes op de bromfiets van zijn vader weg en schampte langs een auto. Toen kreeg hij twee bekeuringen. Een omdat hij die auto beschadigd had en een omdat hij zonder rijbewijs reed.”

Peter barst uit in een honend gelach. „Haha, die is goed! Een rijbewijs voor een bromfiets!”

„Nou ja, ik bedoel dat hij nog geen zestien was,” verdedigt Margreet zich. „Dat blijft precies hetzelfde. In elk geval moest hij alles zelf betalen en toen was er van z'n zeventig gulden niet veel meer over.”

„Dat is z'n eigen stomiteit. Hij had ze verdiend, alléén met vloervegen.”

„Misschien geeft moeder dat ook wel als je voor haar de vloeren veegt, probeer het maar eens,” raadt vader.

„Direct,” zegt moeder. „Maar natuurlijk trek ik een flink bedrag voor kost en inwoning af, dan zullen we ongeveer gelijk staan. Jullie eten me de oren van het hoofd.”

Paul houdt zijn bord bij voor een tweede portie pap. „Hè,” zegt hij verlangend, „als je eens voor zeventig gulden in een week mocht opeten. Dan nam ik iedere dag ananas met slagroom.” „Reuzevoordelig,” spot Margreet. „Je zou zo misselijk worden dat je na twee dagen niets meer lustte.”

„Als ik veel verdiend had, zou ik een nieuwe fiets kopen,” zegt Peter. „Een sportfiets, met drie versnellingen. Daar haal je makkelijk vijftientwintig kilometer mee.”

Opeens schiet hem iets te binnen. „Vader, we mogen toch wel op de fiets naar school? 't Is minstens een halfuur lopen. Als je om acht uur op school moet zijn, mag je wel midden in de nacht opstaan.”

Vader trekt een meewarig gezicht. „Wat zullen jullie het zwaar krijgen. Maar een eindje wandelen lijkt me hard nodig om gezond te blijven.”

„Op de fiets kan niet eens,” komt Margreet er weer tussen.
„O nee?” windt Peter zich op. „Je hoeft ons niet wijs te maken dat er geen plaats is in het fietsenhok. Ik weet toevallig dat dat wel zo is.”

„Dat weet ik ook. Er is pas een stuk bijgebouwd,” zegt Margreet onschuldig. „Maar op de fiets kan ik niet zo goed op jullie passen!”

„Hoor die,” smaalt Paul. „Je denkt zeker dat we bij jou aan 't handje naar school gaan. We doen net of we jou niet kennen, als je dat maar weet.”

„Een beetje vriendelijker, Paul,” waarschuwt moeder.

„Nou ja, die meid heeft ook zoveel verbeelding. Ze zit in de derde klas en doet minstens of ze het hoofd van de ulo is. En ze bemoeit zich overal mee.”

Vader neemt de bijbel en zoekt naar z'n bril. „Als ik ook even het woord mag,” zegt hij dan rustig. „Ik wou het eerst nog even hebben over dat geld verdienen. Als je iets graag hebben wilt en je gaat er dan voor werken, dat is best. Maar geld is heus niet het belangrijkste in het leven. Het moet niet zo worden dat je alleen iets doen wilt als je ervoor beloond wordt. En verder zou ik onze geliefde tweeling willen aanraden zich wat beleefder te gedragen. Dat hoort er echt bij als je groter wordt. Nee Paul, nu geen praatjes meer, we gaan lezen.”

Onmiddellijk is het stil. Vader kan veel hebben. Maar als ze ongehoorzaam zijn, zwaait er wat.

Moeder kijkt haar kringetje rond. Margreet, bijdehand, behulpzaam, maar o zo'n scherp tongetje. De tweeling, ondernemend, ondeugend, brutaal soms. En Wieke, aanhankelijk, niet sterk, hun zorgenkind. Nu zijn ze nog onder de hoede van vader en moeder. Wie weet, wat hun als ze groot zijn te wachten staat.

Na het eten verdeelt moeder het werk. „Wieke: tafel afruimen en planten water geven. Margreet: afdrogen en de jongens: schoenen poetsen.

„Ja, maar wij gaan fietsen schoonmaken,” protesteert Peter.
„Anders komen we niet klaar.”
Moeder vindt dat helemaal niet belangrijk. „Dan roep ik jullie morgen wel om een uur of zes. Vroeg opstaan is heel gezond.”
„U hebt het altijd maar over gezondheid,” moppert Paul. „Als ijs eten erg gezond was, kregen we het dan ook?”
„Nou en of. Dan schafte ik een ijskast aan en gaf jullie iedere dag borden vol. Hier is de poetsdoos, baasje. En je schoenen uittrekken voor je ze poetst, anders komen je kousen vol smeer.”
Met onnodig armzwaaien haalt Paul de borstel over de schoenen.
„Avondgymnastiek,” spot Margreet. „Ook al gezond voor je.”
Waarop Paul snel het open schoensmeerdoosje tegen haar wang duwt. Maar dan zet moeder ze met schoenen en al buiten de deur.

Dinsdagmorgen gaan Peter en Paul de deur uit. Ze hebben ieder een schooltas meegekregen, ieder een agenda en een heleboel vermaningen van moeder. Ze moeten opletten, hun best doen en geen onderwijzers plagen.

„D'r is er een die wel eens huilt,” gnuift Peter.

„Ik denk dat het jou ook wel lukken zou hem aan het huilen te krijgen,” zegt moeder ernstig. „Dat is helemaal zo'n kunst niet. Veel mooier is het als hij op jullie rekenen kan.”

„Waarom wordt zo iemand dan onderwijzer?” bromt Paul. „We zullen een extra zakdoek voor hem meenemen.”

Toch wel gerust heeft moeder ze nagekeken. 't Zijn beslist geen brave Hendrikken, haar bengels. Ze zullen heus de ulo niet zonder strafwerk doorkomen. Maar ze zijn niet laf, dat gelukkig niet. Peter komt nog even terugdraven. „Moeten we nog boodschappen meebrengen?” vraagt hij.

Moeder glimlacht. Dat is zijn manier om te laten zien dat hij van haar houdt. Ze zijn lief, allebei. Ze willen het alleen voor elkaar niet weten. „Geef het boekje maar even bij de kruiden-

nier," zegt ze. „Dan hoeft hij niet apart te komen vragen. 't Ligt op de keukentafel.”

Peter rent alweer en heeft in een ogenblik Paul ingehaald.

„k Ben benieuwd wie onze klasseleraar wordt," zegt hij.

Paul haalt z'n schouders op. „Wat maakt dat nu uit? Voor ieder vak krijg je iemand anders.”

„Dat wel, maar schoolreisjes, klasseavonden en zo, daarvoor zorgt toch de klasseleraar. Als je zo'n stokoude hebt die al bijna aan z'n pensioen toe is, beleef je nooit iets.”

Achter hen klinkt scherp gefluit. Gerard Hoogendam komt eraan hollen. „Even wachten," zegt Peter. „Misschien weet hij meer, z'n vader zit in het schoolbestuur.”

Gerard weet alleen dat er een nieuwe komt, nog jong en erg streng. Westerbeek heet hij. Misschien krijgen zij die wel.

Wat rustiger lopen ze verder. Paul kijkt voor zich uit. De laan waar ze lopen, heeft aan beide kanten hoge kastanjabomen. De zon schijnt op de toppen en doet het groen lichter lijken. Tussen de stammen door kan hij een stuk grasland zien. Er glinsteren dauwdruppels, net of Wieke haar kralendoosje heeft omgekeerd. Ze houden er zo van om buiten te zijn. De hele zomer is het niet zulk mooi weer geweest als nu. En nu moeten ze naar school. Naar een nieuwe school, met veel huiswerken strenge onderwijzers.

„Ga je mee naar het bos?" vraagt hij aan Peter.

„Best," zegt die direct. „Laten we bramen gaan zoeken, en eikels en paddestoelen. Bel jij even naar huis op dat we de hele dag wegblijven.”

Gerard heeft met verbazing geluisterd. „Dat durven jullie niet," zegt hij.

Nee, dat weten ze zelf ook wel. Ze hebben niet eens telefoon. En er zijn nog geen bramen. En paddestoelen? Hoewel . . . niet dūrven . . . ze dōen het in elk geval niet. Maar 't is evengoed leuk om plannen te maken, al voer je ze niet uit.

Op het schoolplein zien ze nog meer bekenden. Jongens en meisjes die bij hen in de zesde klas zaten.

Voor de schooldeur staat meneer Levering, het hoofd, stram in de houding, als een officier. Van die mag je vast niet veel, dat zie je zo.

Schel en doordringend rinkelt een elektrische bel.

„De gevangenisdeuren gaan open,” zegt Peter somber. „Dag vrijheid!”

Ze krijgen inderdaad de nieuwe als klasseleraar. Groot en fors staat hij voor de klas. Hij is vast in de verte familie van reus Goliath. Hij is lang, z'n schouders zijn breed en z'n handen lijken wel kolenschoppen. Als je daar een dreun mee krijgt, zal het je heugen. Z'n helblauwe ogen kijken dwars door je heen.

„Achteraan,” fluistert Paul, als ze langs hem heen de klas in schuiven. Braaf zitten ze even later met de armen over elkaar op de achterste bank. Meneer glimlacht. Hij heeft ze wel door. Laat ze maar. Z'n ogen en oren zijn goed.

„Jongelui,” begint hij, als ze allemaal zitten. „Dit uur dient om kennis met elkaar te maken en om boeken en rooster in ontvangst te nemen: Misschien kunnen jullie je tegelijk van wat goeie voornemens voorzien. Om met het eerste te beginnen, ik ben meneer Westerbeek. Voor jullie heb ik hier een blaadje. Daarop vul je in: naam, voornaam, adres, geboortedatum, godsdienst, en het beroep van je vader. Annie, deel jij ze even uit?”

„Ik heet Joke, meneer,” zegt het meisje verlegen.

Verrast kijkt meneer op. „Dat is leuk, mijn zusje heet ook Joke.” Hiermee heeft hij de harten van de meisjes alvast gewonnen.

Gedwee buigt de klas zich over de blaadjes. Peter en Paul schuiven naar elkaar toe.

„Wat schrijf jij op?” fluistert Paul.

Peter grinnikt. „Niet hetzelfde als jij.”

„Juist wel. Allebei P. opschrijven. Er is niet gezegd dat de voornaam voluit moet.”

„Best, en hoe verder?”

Met de achternaam kunnen ze niet smokkelen, maar als adres schrijft de een Beukenlaan en de ander Merelstraat. Peter schiet bijna hardop in de lach als hij achter geboren invult: ja, op zondag. 't Beroep van vader geeft ook twee mogelijkheden, boekhouder en ambtenaar. Tevreden zitten ze weer rechtop. Meneer heeft geen enkele keer hun kant uitgekeken. Met die scherpe ogen valt het wel een beetje mee.

Als de blaadjes ingeleverd zijn, worden de boeken uitgedeeld.

„Die boeken krijgen jullie in bruikleen,” zegt meneer. „Wees er even zuinig op als op je postzegelverzameling. Kaft ze netjes en schrijf op de etiketten je naam. Voor vlekken en beschadigingen moet boete betaald worden. Jullie krijgen ook een rooster. Schrijf het over in je agenda, dan raak je het niet zo makkelijk kwijt. Op de meeste dagen is er school van acht tot één uur. 's Middags vrij, dat wil zeggen: huiswerk maken. Op donderdagmiddag nog een gymnastiekles. Heeft iemand iets te vragen?”

„Meneer, mag je met ballpoint schrijven?”

„Als 't een goeie is, die niet vlekt, ja. Schrijf zo duidelijk mogelijk. Dat is makkelijk bij het corrigeren en bij het terugleren. Morgen hebben jullie nog vrij. Overmorgen gaan we beginnen, ik hoop met veel ijver. Jullie krijgen van mij bijbelse- en kerkgeschiedenis, Duits en biologie. Dus hebben we heel wat met elkaar te maken. Nu kan ik wel een lange preek gaan houden. We kunnen elkaar het leven aangenaam maken, maar ook verzuren. Dat weten jullie evengoed als ik. Ik kan een boel hebben. Geef me gerust een bijnaam, en laat me er op z'n tijd eens inlopen. Maar beschouw me ook als jullie vriend, en we zullen een goed jaar met elkaar hebben.”

Terwijl de kinderen rustig naar de deur lopen, klinkt meneers stem opnieuw. Willen de heren Oosterlee even hier komen?”

Verbaasd kijken Peter en Paul elkaar aan. Zou hij het toch gemerkt hebben? Dat kan haast niet. Maar jawel hoor! Meneer heeft hun

blaadjes uit de stapel gevist en kijkt hen met zijn doordringende blik beurtelings aan.

Hij ziet twee paar precies dezelfde bruine ogen, glanzend van ondeugd. Maar ze zien hem recht aan en dan kan meneer Westerbeek veel hebben.

„Zijn jullie familie van elkaar?”

„Ja meneer.”

„Dacht ik al. Ik ben niet zo erg slim, maar dat meende ik toch te bespeuren. Hoe zit dat met jullie adres? Is een van jullie wegens verstoring van de orde ergens anders ondergebracht? Of verstoren jullie de orde nooit?”

„Nee, meneer, ik bedoel ja, meneer, we wonen op de hoek van die twee straten, maar de voordeur is in de Beukenlaan.”

„Zo.” Meneer kijkt weer op het blaadje. „Ambtenaar en boekhouder, dat kan nog, is per slot hetzelfde, hoewel boekhouder me juister lijkt. Hoe zijn jullie voornamen?”

„Peter, meneer.”

„Paul, meneer.”

„En geboren op zondag . . . dat is eigenlijk een mopje met een baard, zo oud als die van sinterklaas. Hoe vinden jullie dit hele geval zelf eigenlijk?”

Even denken ze na. Dan zegt Peter beslist: „Kinderachtig, meneer.”

Er glijdt een glimlach over meneers gezicht en zijn stem klinkt warm: „Fijn, nu kunnen we samen praten. Kijk eens, iedereen kan het me natuurlijk moeilijk maken. Maar een tweeling, die zó sprekend op elkaar lijkt, wel heel bijzonder. Ik zal jullie misschien nooit uit elkaar kunnen houden. Als altijd de een probeert door te gaan voor de ander, z'n strafwerk af te schuiven op de ander en dergelijke aardigheden, krijg ik een punthoofd. Geen flauwe geintjes, spreken we dat af?”

Aarzelend kijken de jongens elkaar aan. Als je iets belooft, moet je het ook doen.

„Een heel jaar geen geintjes?” begint Paul.

Meneer schiet in de lach. „Geen fláuwe geintjes, zei ik. Als je blijft af en toe een leuke grap. Maar zoals dit briefje, dat is flauw, snap je? Ik fiets ook liever in de zon dan te wachten tot jullie het verbeterd hebben.”

„’t Kom in orde, meneer,” zegt Peter. „U zult van ons geen last meer hebben. Bijna niet,” voegt hij eraan toe.

Paul heeft dat fietsen-in-de-zon in z’n oren geknoot. „Meester Brinkman van de lagere school ging wel eens met ons fietsen, onder schooltijd. Doet u dat ook?”

Meneers ogen glinsteren. „Een reuze-idee. Dan kunnen jullie me de mooie plekjes wijzen. Laten we meteen een afspraak maken. De eerste keer dat jullie een Engelse repetitie hebben, gaan we met de hele klas naar het bos. Waarschuw me bijtijds als het zover is.”

Met die belofte heeft hij de jongens voorgoed gewonnen. Snel vullen ze nieuwe blaadjes in. En nu goed. Dan draven ze vrolijk weg. Een fijne school, een fijne meneer, alles is fijn.

In de grote hal ziet Paul een oude fiets staan. Vakkundig merkt hij dat er wel iets aan te verbeteren valt. Vlug loopt hij terug naar de klas.

„Meneer, is dat uw fiets, onder de trap?”

„Ja,” zegt meneer verwonderd. „Hij staat toch, hoop ik, niet lek?”

„’k Geloof het niet, meneer, maar hij zit onder het vuil. Zal ik ’m een keer schoonmaken?”

„Graag, eh, Peter. Dat zou ik reusachtig vinden.”

Meneer zegt het met een effen gezicht. Hij heeft vijftig procent kans om het goed te zeggen. En als hij het goed heeft, maakt hij een goeie beurt.

Paul vertrekt evenmin een spier van z’n gezicht. ’t Is nu niet nodig om te zeggen dat hij Peter niet is. Daar raakt meneer maar van in de war. En ze doen toch altijd alles samen.

Thuis vinden ze moeder en Margreet in de keuken. „'t Is op school mie . . .”

Peter geeft hem haastig een duw. Moeder houdt niet van die kernachtige uitdrukkingen. Met een blik op z'n zus vult hij op overdreven toon aan: „'t Is éinig. Meneer is zó aardig!”

Nu geeft Paul een duw. Zijn beurt om verder te gaan. Moeder wacht rustig af. Ze is wel gewend aan die stormachtige beurtzangen.

„Meneer heeft beloofd dat hij een keer met de klas onder schooltijd naar het bos gaat. Dan mogen wij hem de mooie plekjes wijzen.”

„Een zoethoudertje natuurlijk,” spot Margreet. „Beloven is erg makkelijk.”

De jongens winden zich op. „'t Gebeurt echt!” schreeuwt Peter. „Meneer heeft zelfs een tijd genoemd. De eerste keer dat we een Engelse repetitie hebben!”

Dan schiet Margreet schaterend in de lach. „Zijn jullie er even ingelopen! In de eerste klas heb je alleen Frans en Duits! Kijk maar op je rooster!”

Nee, dat hoeft niet. De jongens weten onmiddellijk dat het waar moet zijn. Beteuterd staan ze met hun mond vol tanden. Meneer heeft zich meesterlijk gewroken.

„Eén-één, meneer,” zegt Peter, als ze donderdag de klas inkomen. Meneer knipoogt. „Boos?” vraagt hij.

„Tuurlijk niet. Ziet u niets aan me?”

Trots wijst hij op z'n voorhoofd.

„Heb je je gebrand?”

„Ja meneer. Expres gedaan. Dan weet u voorlopig dat ik Peter ben.”

Lang duurt dat echter niet. Dan heeft Paul, die het helemaal niet leuk vond, zich ook een brandplek aangeschaft.

2. Een fijne morgen met een verdrietig slot

't Is fijn op school. Nou ja, niet zo dat ze 's avonds niet in slaap kunnen komen van verlangen naar school! Er zijn wel lessen waarop ze zich beslist niet verheugen. De Franse leraar is een stijve hark en de wiskundeman een droogstoppel. Maar meneer Westerbeek maakt alles goed. Zoals die bijbelse geschiedenis vertellen kan. En biologie . . . dat zouden ze wel iedere dag willen hebben. Menskunde niet. Wat kan het nou schelen hoeveel botjes er in je hand zitten? Als ze allemaal maar heel zijn. Maar plant- en dierkunde, dáár weet meneer een boel van! Vooral als hij vertelt van insekten, van bijen en vlinders, zit de hele klas geboeid te luisteren. Ze hebben nooit geweten dat er op de wereld wel zeshonderdduizend verschillende soorten insekten zijn. Stel je voor dat je die allemaal op het examen moest kennen!

Peter en Paul zitten nog steeds op de achterste bank. Soms duiken ze wel eens weg achter de brede rug van Theo Bruining, die voor hen zit. Soms leren ze vast Franse woordjes onder de wiskundeles. Maar over 't algemeen gedragen ze zich heel behoorlijk. De klas is veel te prettig om de boel te bederven. De meisjes mogen eens flauw zitten giechelen, echt vervelende lui zijn er niet bij. Op de lagere school had je zo'n vervelende druif, maar die is gelukkig naar de L.T.S. gegaan.

't Meest genieten de jongens nog van het feit dat er 's middags geen school is. Margreet begint altijd direct aan haar huiswerk. Maar de tweeling moet eerst een poos ravotten of als jonge honden door een weiland draven.

't Is een prachtig najaar. Na een regenachtige augustusmaand schijnt in september iedere dag de zon. 't Kost soms moeite om de jeugd na de pauze weer in school te krijgen. Meneer Westerbeek heeft daarvoor alle begrip.

Op een keer als de zon heel erg haar best doet, wenkt hij de jongens geheimzinnig de klas in. Ze zijn meteen stil, voelend dat er iets komt.

„Jongelui, nog twee uur, dan zit het er weer op. De meisjes hebben eerst handwerken, 't laatste uur hebben zij schrijven en jullie gymnastiek. Wat zouden jullie denken van een biologies in de vrije natuur? Achter ons huis ligt een verwaarloosd veldje waar allerlei planten zo maar opschieten. Daar zie je met deze warme zon de mooiste vlinders. 't Is niet ver, we kunnen makkelijk voor de gymles terug zijn. Nee, stil, niet juichen. Niemand hoeft het te weten. Anders staat morgen de hele school achter mijn huis.” Op hun tenen sluipen ze de gang door, de voordeur uit. De gym schoenen hebben ze alvast aan de veters om hun hals gehangen.

„Meneer, heeft u ook opgezette vlinders?”

„Nee jongens, 't is misschien een manier om buitenlandse vlinders te leren kennen, maar ik vind die roerloze, opgeprikte vlinders altijd een zielig gezicht. Ik zie ze liever vliegend van bloem tot bloem, met de zon op de mooie kleuren. Weet je wat ik wel heb? Een verzameling postzegels, helemaal gewijd aan het dierenleven. Wilde dieren, vogels, en ook tamelijk veel vlinders. Vooral Zwitserland heeft mooie vlinderzegels uitgegeven. Als er tijd overblijft en jullie zijn gewend je voeten te vegen . . .”

„We zullen onze schoenen uittrekken, meneer!” roept er een. Door de tuin van meneer lopen ze naar de achterkant van het huis.

„Kijk,” wijst meneer, „dat is de achterkant van het landgoed Angerenstein. Vroeger woonde daar de een of andere baron. Het uitgestrekte park werd keurig onderhouden. Maar niemand kan zo iets nu betalen. In de villa zijn kantoren gevestigd, en buiten

groeit alles zoals het groeien wil, tot vreugde van vogels en insecten.

Stop, dit wilde ik jullie laten zien. Deze heester heet *Buddleya*. De naam mogen jullie gerust vergeten. Als je maar onthoudt dat hij in 't najaar bloeit met lange trossen blauwe bloemen. En als de zon schijnt, kun je op die bloemen altijd vlinders vinden. Ik heb er op één struik wel eens over de honderd geteld. En heel veel verschillende soorten. Hoe langer je kijkt, hoe meer je er ziet. Kijk, dat geeltje daar, met op iedere vleugel een oranje stip, is de citroenvlinder. Die bruine, met oranje banden, is de bekende atalanta. Zie je hoe ze hun lange tong in de bloemen steken om de honing op te zuigen?"

„Meneer,” Peter zegt het onwillekeurig zacht, „kijk hier eens! Wel tien van dezelfde soort, bruin, met donkere vlekken.”

Meneer komt erbij. „Dat zijn kleine parelmoervlinders. Die zie je ook vaak op viooltjes. Op de bladeren daarvan leggen ze hun eitjes. Moet je eens opletten. De meeste zuigen geen honing. Ze zitten zich alleen maar heerlijk te koesteren in de zon, net als de mensen op het strand.”

„Ze hebben zeker herfstvakantie, meneer?”

„Wie weet,” lacht meneer. „Jullie boffen. Zie je die grote daar, met die bruin-fluwelen cape, geel afgebiesd en met blauwe vlekjes? Dat is de koningsmantel. Mooi hè? Daar kunnen wij, mensen, met al onze straaljagers, niet tegenop. Weten jullie dat vlinders ook trekken, net als vogels? 'k Heb het eens gezien op een dag in de grote vakantie. Hele groepen koolwitjes gingen over het dak van ons huis, ik denk zo tachtig tot honderd tegelijk. Telkens weer nieuwe groepen. Dat heeft zeker een uur of zes achter elkaar geduurd. Als ik rekenen gaf, kon ik daar een mooie som van laten maken.”

Wat later staan ze om het bureau op meneers studeerkamer en bekijken de postzegelverzameling. „In de natuur zijn ze veel mooier,” zegt meneer. „Maar daar staat tegenover dat je op een plaatje nog wel eens een zeldzame ziet. Kijk deze bladzij maar eens.”

De jongens slaken kreten van bewondering. Zegels van Zwitserland, Nieuw-Guinea, Tjecho-Slowakije, Mozambique . . . En op ieder zegel een kleurige vlinder.

„Jammer, dat de naam er niet altijd op staat,” vindt meneer. „Maar van een heleboel vlinders ben ik ze toch te weten gekomen. Deze bijvoorbeeld . . .”

Ergens slaat een klok. Snel sluit meneer het boek. „Naar school, jongens, 't is hoog tijd.”

„Meneer, laten we nog een poosje doorgaan. Belt u de school even op. Meneer Arendsen zal heus niet gaan zitten kniezen als we een keer geen gym hebben.”

„Niks hoor, gymnastiek is even belangrijk als biologie. Ik moet

trouwens fysica geven in 2b. We doen dit nog wel eens. Geef in de natuur je ogen goed de kost. Dan kom je voor verrassende dingen te staan."

Buiten gekomen kijkt meneer naar links en naar rechts. „Is er niemand te zien? Ik moet een beetje om m'n goeie naam denken. Lopen, jongens, wie 't eerst bij school is."

Weg stuiven ze. De jongens spannen zich in tot het uiterste. Maar meneer blijft met zijn lange benen aan de kop. Helemaal achteraan sukkelt de kleine Tommie, een Ambonneesje. Hij hoeft het niet eens te proberen om mee te komen. Helemaal niet erg vindt hij het. Op z'n bruin gezicht ligt een vergenoegde glimlach. Hij kan nooit meekomen. In de klas ook niet. Algebra is voor hem een toverformule. En bij Nederlands maakt hij de gekste fouten. Maar ze lachen hem nooit uit. Hij vindt het fijn op school, al zal hij misschien nooit verder komen dan de eerste klas.

't Is zelfs nog te vroeg als ze het speelplein op draven. „Ik ga nooit van m'n leven meer op de fiets," hijgt meneer. „Lopen gaat veel vlugger. Jongens, jullie vinden het wel, hè? Ik moet nog even een paar dingen klaarzetten voor enkele proeven die ik doen wil."

„Ja meneer!"

„Bedankt meneer, 't was moorddadig!"

't Gymnastieklokaal is in een apart gebouwtje achter de school. Meneer Arendsen is er nog niet.

„Mannen, we beginnen vast, onze spieren zitten nu pas goed los," roept er een.

Snel trekken ze hun gypjes aan. Dan draven ze naar binnen en werpen zich op de toestellen.

't Mag niet! Ze moeten buiten wachten tot meneer Arendsen komt met de jongens van de andere eerste klas. Gym hebben ze altijd samen. Niemand denkt erbij na. Eén geeft het voorbeeld, en de anderen volgen vanzelf. Lenig zwaaien ze aan de brug en springen over het paard. Als Gerard een demonstratie

geeft aan de ringen, komen de anderen er omheen staan. Zoals hij, kan geen van de anderen het. Hij werpt z'n gestrekte benen voor zich uit, tot hij bijna horizontaal is. Zonder inspanning trekt hij zich op tot buighang. Hij laat één ring los en grijpt die al zwevend weer. De bewonderende kreten van de jongens maken hem overmoedig.

„Let op!” schreeuwt hij, „ik laat allebei de ringen op het hoogste punt los, en vang ze dan weer op.”

Er is niemand die zegt: „Dat is gevaarlijk!”

Er is niemand die snel de dikke mat onder de ringen legt.

Wild zwaait Gerard vooruit. Soms hangen de touwen helemaal slap. Dan slingert hij een ring van zich af, probeert die weer op te vangen en tegelijk de andere los te laten. Hij mist, maait met zijn armen, slaakt een gil en slaat achterover tegen de grond. In de doodse stilte die volgt, komt meneer Arendsen binnen. Dan weten ze opeens heel duidelijk waarom je niet aan de toestellen mag komen voor meneer er is. En dat je nooit mag turnen als er geen springmatten klaarliggen.

In het midden van de zaal ligt Gerard, roerloos, doodsbleek. Meneer Arendsen knielt bij hem neer. „Haal hulp!” commandeert hij.

Zonder verder na te denken rent Peter naar 2b. Hij smijt de deur open.

Meneer wil verbaasd vragen of hij nooit van aankloppen gehoord heeft. Maar als hij het vertrokken gezicht ziet en de bange ogen, houdt hij z'n vermaning binnen.

„U moet komen!” stoot Peter uit. „Gerard is uit de ringen gevallen. Ik . . . het is heel erg!”

Meneer legt de reageerbuisjes waar hij mee bezig is, neer. „Zitten blijven en nergens aankomen,” zegt hij kort. Vóór Peter uit rent hij naar de gymzaal.

En dan volgen de gebeurtenissen elkaar snel op. Meneer Levering wordt gehaald. Tien minuten later is er een dokter. Gerards

ouders worden gewaarschuwd. En dan rijdt de ziekenauto het schoolplein op. Behoedzame handen tillen de roerloze gestalte op de brancard. De jongens kijken bang toe. Tommie huilt.

Als de mannen zwijgend de brancard in de auto dragen, moet Paul opeens denken aan de dag dat opa begraven werd. Toen was er ook die vreemde stilte, dat verdriet. Maar nu is het nog erger. Opa was oud. Hij wilde graag naar de hemel. Maar Gerard, hun vriend . . . „Laat hij niet sterven,” zegt Paul in zich zelf, „laat hij alstublieft niet sterven.”

De gymnastiekles gaat niet door. In plaats daarvan houdt meneer Levering met ernstige stem een toespraak. „De regels van de school zijn er niet voor de aardigheid. Jullie zien nu misschien de noodzaak ervan. Wij zijn verantwoordelijk voor jullie. Maar we kunnen geen driehonderd kinderen bij de hand houden. Jullie zijn mee verantwoordelijk. Voor je zelf en voor elkaar. Als er iemand dwaze dingen wil doen, weerhoudt hem ervan of waarschuw een van de leraren. Dat is geen klikken. Dat is zorgen voor elkaar. Wie in het vervolg zonder toestemming in het gymnastieklokaal komt, wordt van school verwijderd. Ga nu naar de klas. Maak vijf Franse thema's, te beginnen bij nummer achttien. En vanmiddag op school terugkomen.”

Niemand protesteert. Bedrukt gaan ze naar hun lokaal.

De zon schijnt, net als straks. De vogels kwetteren, net als straks. En toch is het of de hele wereld anders geworden is.

Er gaat een week voorbij van angstig afwachten. Gerard heeft een flinke hersenschudding, dat weten ze al gauw. Dat kan door rust genezen. Maar er is ook iets met zijn rug. En dat schijnt niet zo mooi te zijn.

Als meneer Westerbeek de uitslag van het onderzoek eindelijk in de klas mededeelt, is de verslagenheid groot. Door een beschadiging in zijn rug kan Gerard zijn benen niet gebruiken. Of het weer goed komt . . . misschien op den lange duur. Hij zal

vóór de overgang naar de tweede klas wel niet meer op school komen.

Meneer vertelt het aan het eind van de schooltijd. In zijn gebed vraagt hij of God Gerard kracht en geduld wil geven.

3. Peter en Paul maken een plan

Peter en Paul zijn in die dagen ongewoon rustig. Geduldig helpen ze Wieke, die niet zo goed is in rekenen, met haar sommen. Moeder wilde wel dat het altijd zo was. Alleen, dan moest niet een ongeluk de oorzaak zijn. Als Gerards benen er beter door werden, mochten ze 't huis op z'n kop zetten.

Na zes weken mag Gerard naar huis. Dan kan hij thuis verder behandeld worden. De klas haalt geld op voor een fruitmand. Hoewel Peter en Paul er, voor zover hun zakgeld het toeliet, royaal aan meebetaald hebben, zijn ze toch niet tevreden over zich zelf. In het ziekenhuis mocht Gerard niet veel bezoek hebben. Nu wel. Nu moeten ze naar hem toe. Hij mag niet gaan denken dat ze hem aan z'n lot overlaten. Maar wat zeg je nu tegen iemand die aldoor liggen moet, dag in dag uit, week in week uit . . . Je kunt niet van school vertellen. En helemaal niet van hun zwerftochten door de polder, waar ze op aanraden van meneer Westerbeek naar de vogeltrek kijken.

En zelfs als ze zouden vertellen van vijf bladzijden geschiedenis voor straf, dan zei Gerard misschien dat hij wel een heel boek wilde overschrijven, als hij dan maar weer naar school mocht.

„Denkt u dat Gerard er iets aan heeft als we komen?” vraagt Paul aan moeder.

„Dat weet ik wel zeker,” zegt moeder. „Hoe zou je het zelf vinden, als je in zijn plaats was? Weet je nog toen jullie mazelen hadden? Toen mochten de jongens van school niet bij jullie ko-

men, omdat ze dan ook ziek zouden worden. En je was al blij als ze voor het raam stonden te roepen."

„Ik ging veel liever niet," zucht Peter.

Even strijkt moeder liefkozend over z'n haar. „Dat begrijp ik best," zegt ze zacht. „Misschien is Gerard heel verdrietig en dan wordt het voor jullie geen prettig bezoek. Maar er zijn wel eens dingen die we moeten doen omdat ze fijn zijn voor een ander. En omdat God het van ons vraagt. Je moet iets voor een ander overhebben."

„Dat hebben we ook wel," zegt Paul, „maar ik weet niet wat ik tegen Gerard zeggen moet."

Toch gaan ze, op een middag dat ze niet veel huiswerk hebben.

Bedaard lopen ze naar het huis van Gerard, waar Peter een bescheiden duwtje op de bel geeft. 't Duurt even voor ze iets horen.

„Misschien is er niemand thuis," zegt Paul hoopvol, waarop Peter sist: „Sufferd, hoe kan dat nou!"

Meteen doet Gerards moeder de deur open.

„Dag mevrouw, mogen we even naar Gerard?"

„Nou, graag, hij vindt het altijd fijn als er iemand komt. Doen jullie je jas maar uit. 't Is lekker warm binnen. Zo, de tweede deur moet je hebben. Loop maar door de achterkamer naar de serre. Daar ligt hij. Je ziet het vanzelf. Wacht, neem een glas melk voor hem mee. Dat spaart mij een loopje uit."

Achter elkaar lopen ze de kamer door. Peter voorop, met de beker melk, die hij met beide handen vasthoudt. Ze lopen langzaam en ze kijken zo ernstig, dat Gerard, die ze ziet aankomen, hardop in de lach schiet. De jongens staan verbaasd stil. Daar ligt Gerard, en hij lacht! Ze kunnen het bijna niet verwerken, maar 't geeft hun een gevoel van grote opluchting.

„Hebben jullie ook iets in je rug?" informeert Gerard. „Jullie trekken zulke benauwde gezichten."

Peter weet eerst niks te zeggen en Paul stoot er onhandig uit:

„We . . . we vinden het zo rot voor je.”

„Is het ook,” stemt Gerard toe. „Maar 't is al niet meer zo erg als in het begin. Vandaag heb ik zelfs een reuzegoeie dag. Ik heb op eigen kracht m'n grote teen bewogen. 'k Had nooit gedacht dat ik daar nog eens zó blij om zou zijn. De dokter zegt dat het 't begin is van beterschap. 't Zal een hele poos duren voor ik weer achter een voetbal draaf, maar ik wòrd beter. En als je je nu ingedacht hebt nooit meer te kunnen lopen, dan zou je je eigen teen wel willen omhelzen, omdat ie zich weer bewogen heeft.”

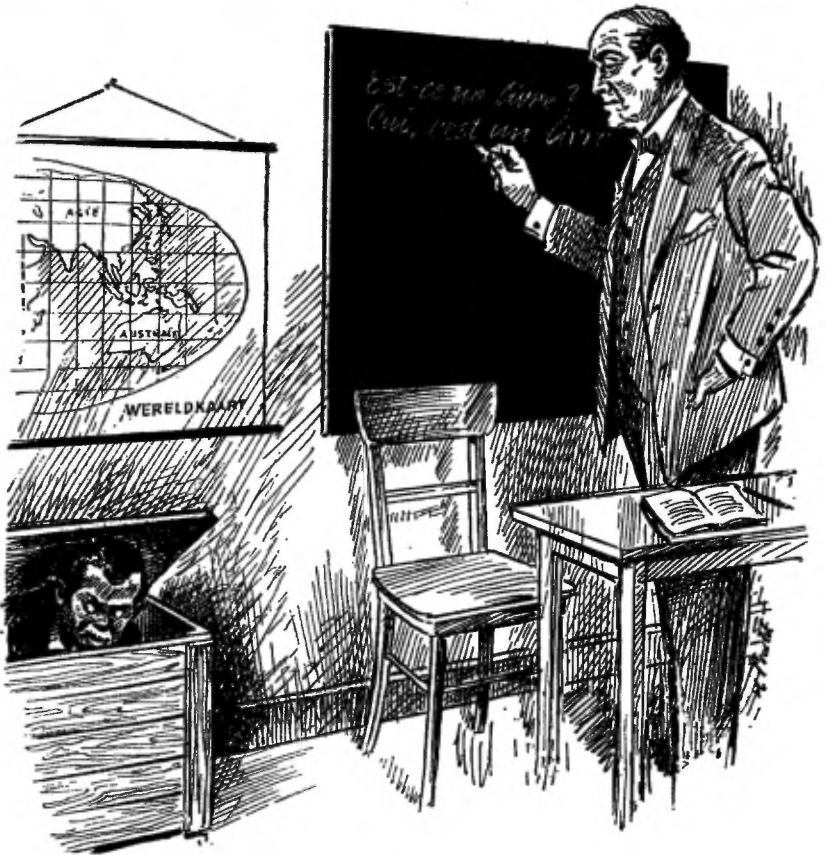
„Verveel je je niet?” vraagt Peter.

„In het ziekenhuis wel. Daar moest ik stilliggen voor die hersenschudding. Nu mag ik rechtop zitten, tegen een heleboel kus-sens. Dan kan ik lezen en knutselen. Voor 't kantoor van vader mag ik soms staten en berekeningen overschrijven. Daar verdien ik geld mee, en dat spaar ik op voor een radio-bouwpakket. Nou, en verder is er nog haast iedere dag iemand geweest. Jullie ook bedankt voor je aandeel in de fruitmand. 'k Heb nog nooit zo'n kanjer gezien, laat staan gehad.”

Mevrouw komt binnen met thee. „Je melk opdrinken, Gerard,” vermaant ze. „En je niet zo druk maken. Laten je vrienden ook eens iets zeggen. Ik kan jouw rateltje helemaal in de keuken horen.”

„Ik moet wel,” lacht Gerard. „Deze jongens zijn de rustigste van de hele school. Ze zeggen nooit iets. Meester Brinkman was er ondersteboven van toen ze van de lagere afgingen. Zeg op, wat voeren jullie uit tegenwoordig!”

Voor ze het weten, zitten Peter en Paul enthousiast te vertellen. „Man, we hadden Frans van meneer Hamer. Je weet wel, die is altijd zo verstrooid. Net voor hij de klas in kwam, merkte Tommie Manusiwa dat hij z'n huiswerk niet gemaakt had en zelfs z'n Franse boek niet had meegenomen. Hij keek zo angstig, minstens of hij een moord gepleegd had, die op het punt stond ontdekt te worden. Nu staat er voor in de klas zo'n grote kaartenkist. Die

was toevallig leeg. Wij Tommie erin gezet. We zeiden: Houd je een poosje koest. Meneer Hamer heeft toch niet in de gaten dat je er niet bent. Na de les halen we je er weer uit. Loop je mooi je straf mis. Er zitten kieren genoeg in die kist, dus kwaad kon het niet. Was die gast nu maar rustig blijven zitten! Maar om de paar minuten ging het deksel een eindje omhoog en dan zag je z'n benauwde gezicht. Meneer merkte niks, alleen misschien dat het hoe langer hoe onrustiger werd in de klas. En toen draaide Tommie een keer met z'n ogen, zodat je alleen het wit zag. Nou,

we lagen dubbel van het lachen. Meneer stond juist iets op het bord te schrijven. Hij keek snel om en zag Tommie nog net voor die weer terugzakte. Toen was 't afgelopen, dat snap je. Werkwoorden vervoegen, Franse woordjes leren, enfin, je kent het recept. Tommie kreeg geen straf, dat vond ik nogal geschikt van Hamertje."

De jongens zijn helemaal over hun schroom heen. Ze vertellen zelfs van de zes blauwe reigers, die, op hun trektocht naar warme landen, neerstreken in de polder.

Zoals altijd vallen ze elkaar steeds in de rede. Daar heeft Gerard geen bezwaar tegen. Als ze maar gewoon doen en hem niet behandelen of hij doodziek is.

Dan komt mevrouw er een eind aan maken. „Volgende keer verder,” zegt ze. „Deze meneer kan aan z'n hoofd nog niet zo erg veel hebben. Ik zal jullie even uitlaten.”

In de gang zegt mevrouw: „Komen jullie Gerard maar dikwijls opzoeken. Nu is hij nog vol moed. Hij is al lang blij dat hij uit het ziekenhuis is. Maar 't wordt een langdurige geschiedenis. Ik denk, dat hij 't nog wel eens heel moeilijk zal krijgen.”

Rumoerig komen de leerlingen van Ia na de fysicales weer terug in hun eigen lokaal. Meneer Westerbeek staat al achter de lessenaar. „Jullie zijn er nogal vol van,” zegt hij, „was het zo interessant?”

„Ja meneer, we weten nu hoe we donderbussen moeten maken voor oudejaarsavond.”

Meneer wacht tot ze allemaal zitten. Dan tikt hij op de lessenaar. Als het stil geworden is, zegt hij ernstig: „Hoewel het nog lang geen oudejaar is, wil ik het er toch eens met jullie over hebben. Wie is er vóór dat op oudejaarsavond geschoten wordt?”

Alle vingers gaan omhoog. „Juist leuk, meneer! Verleden jaar was het net vuurwerk. De hele lucht was licht. Bij onze burens

hadden ze gillende keukenmeiden. De buurvrouw gilte nog het hardst. Ik heb me slap gelachen."

Meneer zoekt even in de kast en haalt wat knipsels te voorschijn. „Ik wil jullie een paar kranteberichten voorlezen, luister goed.

Jongetje van zes jaar stak zevenklapper aan en is aan één oog blind geworden.

Jongeman twee vingers afgerukt bij het afschieten van vuurwerk. Oude vrouw been gebroken, doordat ze op straat op een rotje trapte en viel.

Hond zo schrikachtig geworden door het knallen, dat hij een maand na die tijd nog jankend onder de tafel kruipt als er maar een deur dichtslaat.

Zo zou ik nog een poos door kunnen gaan. Bijna nergens kunnen politieagenten thuis oud en nieuw vieren, omdat ze op hun post moeten zijn als er ongelukken gebeuren."

't Is nu heel stil geworden in de klas. Meneer Westerbeek kijkt rond. Als hij opnieuw vraagt wie er vóór is, dat er op oudejaarsavond geschoten wordt, durft niemand zijn vinger op te steken. Maar op de vraag: Wie geeft er wel eens geld uit voor vuurwerk? gaan weer een heleboel vingers de lucht in.

Meneer gaat verder. „Ergens in de Achterhoek is verleden jaar een actie geweest. De politie heeft gevraagd of de jongelui het geld dat ze anders aan vuurwerk uitgaven, nu op het bureau wilden brengen voor een goed doel. Dat heeft zoveel opgebracht dat er bijna genoeg was om een blindengeleidehond te kopen. Laten wij ook zo iets doen. 't Hoeft natuurlijk geen hond te worden, die is veel te kostbaar. Maar er zijn genoeg andere dingen. Er zijn genoeg mensen voor wie we iets kunnen doen. Breng het geld mee naar school en laten we iemand, die het echt nodig heeft, nu eens een plezier doen."

Peter veert op. Dat hij hevig z'n knie stoot, merkt hij nauwelijks. Z'n hele gezicht straalt. „Meneer, ik weet wat!"

Meneer glimlacht. Er zal wel weer iets moois komen! Er komt inderdaad iets moois.

„Gerard!” zegt Peter alleen.

Verrast kijkt meneer op. Dat hij daar direct aan gedacht heeft.

„Hij spaart voor een bouwpakket!” roept Paul. „Dan kan hij zelf een radio bouwen. Heeft ie altijd wat te doen.”

En dan Peter weer: „’t Is heel duur. We kunnen hem best een beetje helpen.”

„Jongens, dat vind ik een pracht-idee. Wie doet ermee? Geen vuurwerk kopen, en met het geld het leven van Gerard een beetje prettiger maken?”

Weer gaan alle vingers omhoog. Alleen Marieke vraagt: „En als je nu nooit vuurwerk koopt?”

Paul springt van kwaadheid bijna boven op de bank. „Dan koop je maar geen parfum!” schreeuwt hij. En Peter vult aan: „Je ruikt jou een uur van tevoren al aan komen!”

„Stil jongens,” waarschuwt meneer. „Zo spreek je niet tegen dames. We hoeven ons natuurlijk niet te houden aan het bedrag dat anders voor vuurwerk uitgegeven wordt. Als je al je zakgeld voor Gerard overhebt, is daar niets op tegen.”

„Meneer, mag je thuis ook wat vragen?”

„Dat mag. Als ’t maar geen bedelpartij wordt. We hebben haast december, en dat is in alle gezinnen een dure maand. Weet je wat? We maken er een sinterklaascadeautje van. De dag vóór sinterklaas gaan we het geld naar Gerard brengen. Wil hij er iets anders voor kopen, dan kan dat. Jullie hebben dus tien dagen de tijd voor de inzameling.”

„Moeten we ’t geld aan u geven, meneer?”

„Goed, of nee, geef het maar aan Peter en Paul. Zij hebben het bedacht. Iedere dag opschrijven hoeveel er ontvangen is, en tellen of het klopt. Afgesproken?”

De tweeling knikt ijverig. „Ja meneer, moeder heeft nog een

oude naaidoos die ze niet meer gebruikt. Die kan op slot. Daar zullen we het geld in doen."

„Mooi zo. En nu Duits, jongens. 't Schiet me opeens te binnen, dat we daarvoor eigenlijk op school zijn."

't Gaat goed met de inzameling. Peter en Paul hadden een berekening gemaakt. Als iedereen in de klas nu twee kwarties gaf en tien mensen deden er een kwartje bij . . .

Maar 't wordt véél meer! De eerste dag zijn er al twee rijksdaalders bij, van een opa en een oom. Klas 1b, die van het plan hoort, wil ook meedoen en houdt een collecte. De andere klassen volgen. Als er een week voorbij is, hebben ze achtennegentig gulden. En op de laatste dag is het honderd tweeëntwintig gulden en zestig cent. Meneer doet er twee gulden veertig bij. Nu hebben ze precies honderd vijftwintig gulden. Ruim voldoende voor een mooi bouwpakket.

„Jullie verliezen toch niks?" vraagt meneer bezorgd. Als hij geweten had dat het zoveel zou worden, had hij het misschien beter zelf in bewaring kunnen nemen.

„O nee, meneer," zegt Peter. „We doen het thuis direct in de naaidoos, en die staat in vaders bureau. Er kan heus niks gebeuren. Gisteravond hebben we met z'n allen geteld en het klopte precies. De hele tafel lag vol."

„Misschien kunnen jullie thuis alvast wat inwisselen. Dan doen we straks alles in een enveloppe."

„Niks leuk, meneer. We moeten een hele zak met kleingeld meenemen en bij Gerard op bed omkeren. Zal je 'm zien kijken!"

„Vooruit dan maar," lacht meneer. „Mag ik erbij zijn?"

„Natuurlijk, we gaan toch met de hele klas!"

„Nee jongens, dat wordt veel te druk. Hoogstens vier of vijf."

Met algemene stemmen wordt besloten dat meneer zal gaan, Peter en Paul, Martine Joosten en Connie Bijlsma. Morgenmiddag, vier december, verzamelen bij meneer thuis.

In verband met sinterklaas hebben ze niet veel huiswerk. Dat is maar goed ook, want Peter en Paul kunnen hun hoofd nergens bijhouden. In de keuken nemen ze Wieke tussen zich in. Ze laten haar wild op en neer dansen terwijl ze brullen: „Wie zoet is krijgt lekkers, wie stout is de roe . . .”

Moeder ziet het hoofdschuddend aan. Maar als Wieke tranen in haar ogen krijgt, geeft ze de jongens vlug een mand met aard-appels. „Schil maar voor een paar dagen,” zegt ze, „dan hebben jullie wat te doen.”

4. Een onvrijwillige reis

Netjes aangekleed gaan Peter en Paul de volgende middag al vroeg op weg. Van vader hebben ze een sterke, linnen geldzak gekregen. Daar zit de buit in. Een paar rijksdaalders hebben ze ingewisseld voor losse centen. Dan lijkt het nóg meer! Ze genieten als ze denken aan Gerards gezicht.

„Kan er niets uitvallen?” vraagt moeder. Ze is het er maar half mee eens, dat haar jongens met zoveel geld weggaan.

De tweeling is zorgeloos. „Kijkt u maar, we hebben de zak heel secuur dichtgebonden,” zegt Peter. „Paul zal hem dragen en ik houd hem met een stok de dieven van het lijf.”

„Doe maar voorzichtig,” waarschuwt moeder. „Ik zal blij zijn als sinterklaas weer naar Spanje vertrokken is.”

„Laat hij het maar niet horen,” dreigt Paul. „Dan krijgt u met de roel!”

Luidkeels sinterklaasliedjes zingend, vertrekken ze.

Ze komen voorbij het huis van Connie. Die zit nog rustig voor het raam. Peter fluit op z'n vingers en Paul houdt de zak met geld omhoog. „Ga je mee?” roept hij.

Connie doet het raam een eindje open. „'t Is nog veel te vroeg. We moeten om vier uur bij meneer zijn.”

„Niet, om drie uur!”

Connie schudt haar hoofd. „Om vier uur. Ik weet het heel zeker. Meneer moest eerst nog ergens anders naar toe.”

Langzaam lopen de jongens verder. Ze waren tóch al te vroeg, en nu komt er nog een heel uur bij. Hoe krijgen ze het om? Ze heb-

ben geen zin om weer naar huis te gaan. Moeder zou met Wieke schoenen gaan kopen. En Margreet zit met een vriendin gedichten te maken. Die twee kunnen hen best missen.

Ze slenteren de Amsterdamseweg op en gaan bij een stoplicht naar het verkeer staan kijken. Dat is op zich zelf helemaal niet verkeerd. En toch . . . hadden ze het maar niet gedaan!

Precies vier uur staan Martine en Connie bij meneer Westerbeek op de stoep.

Meneer doet zelf open. „Kom binnen. Jullie zijn keurig op tijd. De jongens zullen zo ook wel komen.”

Connie kijkt verbaasd. „Zijn die er dan nog niet? Ze kwamen al om halfdrie bij ons langs.”

„Toch niet hierheen?” vraagt meneer.

„Ja, ze hadden het geld bij zich. Ze dachten dat ze om drie uur bij u moesten zijn. Ik heb nog gezegd: vier uur, maar ze zijn toch doorgelopen.”

Meneer denkt na, een diepe frons tussen zijn ogen. Peter en Paul zijn een paar echte kwajongens. Ze weten de gekste dingen te bedenken. Maar ze zijn zo eerlijk als goud. Daar durft hij z'n hand voor in het vuur te steken. Maar wat doen jongens, die anderhalf uur op straat lopen, met een heleboel geld bij zich? 't Is niets voor hen om te laat te komen. Ze konden de tijd om naar Gerard te gaan niet afwachten. Dus moet er iets gebeurd zijn. Maar wat?

„Zijn jullie op de fiets?”

„Ja meneer.”

„Rijdt dan even naar hun huis. Misschien zijn ze toch teruggegaan. Ik blijf hier wachten.”

Binnen een kwartier zijn ze terug. De jongens waren om halfdrie weggegaan en hun zusje wist niet beter of ze waren met meneer Westerbeek naar Gerard.

„Zullen we daar eens gaan kijken, meneer?”

„Goed. Ik kan me haast niet voorstellen dat ze daarheen gegaan zijn, maar je weet nooit wat voor kronkels ze nu weer in hun hersens hebben. Niets verklappen. Alleen vragen of Peter en Paul daar zijn.”

Ze zijn er niet! Niet thuis, niet bij Gerard, niet op het schoolplein . . .

Meneer neemt zijn bromfiets en rijdt de polder in. Ook daar zijn ze niet. Hij belt het kantoor van meneer Oosterlee. Ook daar weten ze niets.

't Wordt vijf uur, halfzes . . .

Om zes uur noteert een agent op het politiebureau dat twee jongens, die sprekend op elkaar lijken en dezelfde kleden dragen, verdwenen zijn met een zak geld.

Deze keer is het Paul die zegt: „Ik weet wat!”

Voor een stoplicht op de Amsterdamseweg staat een hele rij auto's. De laatste is een vrachtwagen, hoog opgetast met kisten. De klep is aan twee kettingen neergelaten.

„Spring op!” commandeert Paul. „We rijden mee tot het stoplicht op de Apeldoornseweg en dan lopen we de Parallelweg terug.”

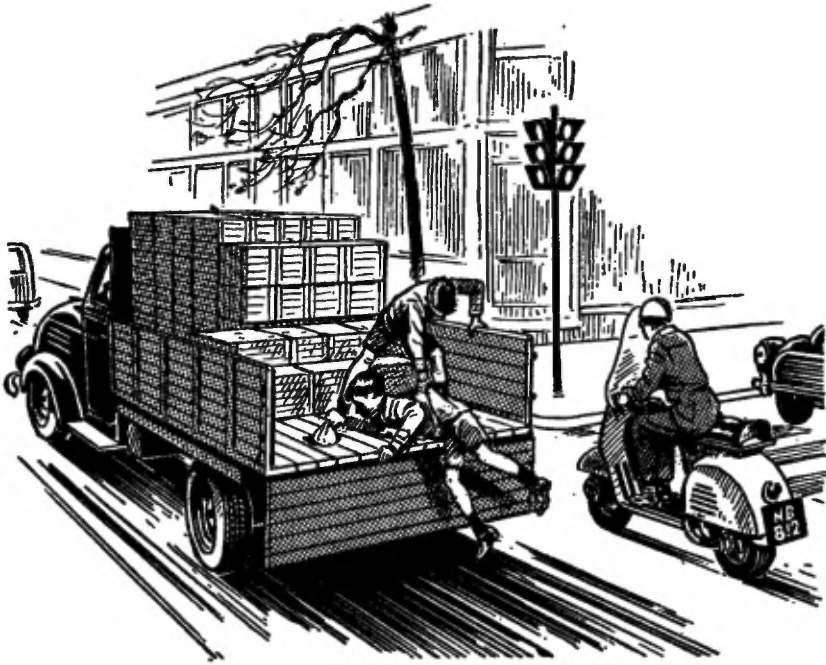
Met een lenig sprongetje wippen ze op de klep. Nog net op tijd, het verkeerslicht staat al op groen. Van louter plezier stompen ze elkaar. Is dat even boffen! 't Gaat hard. Die chauffeur rijdt vast harder dan vijftig kilometer, en dat mag hier niet eens. Nou, hun een zorg. Zij hoeven het niet te betalen als hij een bekeuring krijgt.

Peter zwaait met de geldzak en zingt: „Heb je wel gehoord van de zilveren vloot . . .”

„Doe niet zo idioot!” roept Paul. „Moet je 'm laten vallen?”

Met een bons zet Peter de zak weer neer. Paul heeft gelijk, ze moeten hem niet kwijtraken.

Wat gaat het vlug! Daar is de Deventerweg al. Nog één zijweg,

dan zijn ze bij het kruispunt waar de auto's bijna altijd stoppen. Bijna altijd . . . deze keer niet! Het licht is groen en zonder vaart te verminderen, davert de vrachtauto verder. Een beetje benauwd kijken ze elkaar aan. Misschien moet ie wel helemaal aan het andere eind van de stad wezen. Dan komen ze nooit op tijd bij meneer Westerbeek.

't Is nog erger! De chauffeur rijdt onder een viaduct door en draait de rijksweg op. De vaart wordt nu nog groter. In de verte zien de jongens het park, de kazerne, de hoge flats van de nieuwbouw . . . De afstand wordt snel groter. De toren, de fabriek, 't glijdt alles voorbij, net of ze een film zien. En dan zijn er alleen nog de polders, de slootjes, met de kale wilgen erlangs.

„We moeten roepen!” zegt Peter.

Paul haalt z'n schouders op. Ze kunnen elkaar haast niet verstaan, hoe zal die chauffeur hen dan horen?

Daar zitten ze nu. Ze rijden prinsheerlijk door de wijde wereld. Tussen hen in staat een zak met geld. Wat wil je nog meer? En toch voelen ze zich maar erg ongelukkig.

't Wordt donker en koud. Er is weinig verkeer. De enkele automobilist die hen inhaalt, let niet op de jongens die z'n aandacht proberen te trekken.

Peter kijkt naar de straat die onder hun voeten wegglijdt. „Durf jij eraf te springen?” vraagt hij.

„Schiet je niks mee op,” waarschuwt Paul. „Hard kans dat je je benen breekt. Kun je bij Gerard gaan liggen. En als je heel blijft, ben je toch uren van huis.”

„Wat moeten we dan doen?”

„'k Weet het niet,” zegt Paul somber. „Misschien gaat ie wel helemaal naar Duitsland.”

„Dat is de andere kant op.”

„Nou, België dan, of Frankrijk. Allemaal hetzelfde. In elk geval zal ie wel niet plotseling omkeren en terugrijden.”

De tweeling is altijd erg vindingrijk. Maar hiervoor weten ze geen oplossing. De handen in de zakken, hun hoofd weggedoken in de kraag van hun jopper, laten ze zich meevoeren. Ze moeten wel!

't Is of ze een hele dag onderweg zijn als de chauffeur eindelijk afremt en z'n wagen stilzet voor een groot veilinggebouw. Zo vlug ze kunnen, laten de jongens zich van de klep glijden. Koud en stijf strompelen ze een zijstraat in. De chauffeur, die naar het kantoor gaat, merkt niets. Kreunend sloffen ze verder. Iedere stap doet pijn.

„'t Lijkt wel of m'n tenen los in m'n schoenen liggen,” steunt Peter. En Pauls voeten tintelen of hij zonder kousen en schoenen in de sneeuw gelopen heeft.

Na een poosje zucht Paul: „Hoe komen we thuis?”

Dit brengt Peter tot nadenken. „Zó in elk geval niet!” zegt hij.

„Misschien gaat er een bus. Maar dan moeten we eerst weten waar we zijn.”

Wat vlugger stapt hij naar een meneer die bezig is de stoep voor zijn winkel aan te veegen. „Kunt u ook zeggen hoe het hier heet?” De man leunt op zijn bezem. „Dat is niet moeilijk voor iemand die hier woont. Je bent in de Mozartstraat. Weet je wel, wie Mozart was?”

Ongeduldig schudt Peter z'n hoofd. Wat kan hem Mozart schelen. „Ik bedoel niet de straat, maar de plááts. Hoe heet deze stad?” „Nou, Breda natuurlijk. Dat weten de kinderen in de box al.” Dan zijn de jongens zo verbijsterd, dat ze zonder bedanken weglopen.

De man kijkt ze verbaasd na. Als hij hoort wat ze zeggen, komt er iets waakzaams in zijn ogen. De een zegt met ontzetting in zijn stem: „Dan zijn we wel honderd kilometer van huis!”

En de ander snauwt opeens: „Draag jij dat geld nu maar een poos! Ik wil m'n handen ook wel eens in mijn zak steken.”

Dan weet de man genoeg. Die zijn weggelopen uit een inrichting en hebben ergens ingebroken, in elk geval geld gestolen. Snel draait hij zich om en rent naar de telefoon.

Een eind verderop staan de jongens te overleggen. „We zullen terug moeten liften,” zegt Peter.

Paul heeft er niet veel zin in. „Als je maar weet, dat ik niet weer op een open vrachtauto ga zitten!” moppert hij.

Peter wordt kwaad. „Nee,” schampert hij, „we wachten tot er een Mercedes aankomt, en dan vragen we eerst of ie verwarmd is.”

En dan stopt er opeens een auto naast hen. Een blauwe auto, met twee politieagenten erin. Eén stapt eruit en vuurt zijn vragen op de jongens af. „Hoe heten jullie . . . waar komen jullie vandaan . . . hoe oud zijn jullie . . .”

Gedwee geven de jongens antwoord.

„Wat doen jullie hier?”

„Niks, meneer, we lopen maar wat.”

„Wat zit er in die zak?”

„Geld, meneer.”

„Hoe komen jullie daaraan?”

„Van de jongens op school,” zegt Paul. „’t Was eerst om vuurwerk te kopen . . .”

Hij wil het hele verhaal afsteken, maar Peter valt hem in de rede: „Jô, dat hoeft er niet allemaal bij. ’t Is een cadeautje voor een jongen die ziek is.”

Paul vindt dat ze er toch iets meer van moeten weten en vult aan: „Niet gewoon ziek, z’n benen zijn verlamd.”

De agenten kijken elkaar aan. Ze weten niet dat de jongens elkaar altijd het woord ontnemen. ’t Lijkt, of ze heel erg om de waarheid heendraaien. Dat is geen zuivere koffie.

„Je kunt ze beter even meenemen,” zegt de agent die achter het stuur zit. „Ze staan te klappertanden van de kou.”

„Ja, of van zenuwen. Kruipen jullie maar achterin. En geen geintjes uithalen.”

Even later stopt de auto voor het politiebureau.

Binnen is het heerlijk warm. De jongens krijgen een plaatsje bij de kachel, en, tot hun stomme verbazing, ieder een glas gloeiend hete melk. Ze hebben nog nooit iets gehad dat zó lekker is en zó weldadig aandoet.

„Honger ook?” vraagt de agent.

„We rammelen,” verklaart Peter.

„Waarom hebben jullie dan niet iets gekocht? Jullie hebben toch geld genoeg?”

„Maar dat is niet van ons!” zegt Paul verontwaardigd.

En Peter vult op dezelfde toon aan: „We hebben toch gezegd dat het voor een zieke jongen is!”

Er worden dikke boterhammen gebracht, met worst en kaas. „’t Is mijn portie,” zegt een van de agenten, „maar als de lieve jeugd ons weer overbodig werk bezorgt, kan ik geen hap door m’n keel krijgen.”

Terwijl ze eten gaat het verhoor door.

„Hebben jullie familie hier?”

„Nee meneer.”

„Weten jullie ouders dat jullie zover van huis zijn?”

„Nee meneer, we moesten naar meneer Westerbeek en we zijn om halfdrie weggegaan. Maar dat was veel te vroeg, want . . .”

„Stop even,” zegt de agent, „hebben jullie telefoon?”

„Nee meneer.”

„De burelen?”

„Ook niet, meneer.”

„Bergman, bel jij het bureau daarginds even. Laten ze in de Beukenlaan gaan zeggen dat die knaapjes hier zijn. Zo, ga nu maar verder.”

Om de beurt vertellen de jongens. Van het ongeluk in de gymzaal. Van het plan dat ze op school gemaakt hebben. En van het kleine eindje met de vrachtauto dat tegen wil en dank een lange reis geworden is.

Ze krijgen een geweldige uitbrander. „Die gevaarlijke spelletjes,” raast de agent. „Ik moest jullie eigenlijk veertien dagen opsluiten om het af te leren.”

„We zullen het echt nooit meer doen,” zegt Peter zacht, alsof hij de agent ervan overtuigen wil dat daar heus geen opsluiting voor nodig is.

„Ja, nu zoete broodjes bakken. Maar eer we een week verder zijn, is alles weer vergeten, geloof dat maar gerust. En hoe dachten de heren thuis te komen? O, weten ze dat niet. Daar kunnen wij voor zorgen, hè? Bergman, zoek eens een spoorboekje op.”

Vol onrust zitten ze bij elkaar: vader, moeder, Margreet en meneer Westerbeek.

Wieke is huilend naar bed gegaan. „Roept u me als ze er zijn?” heeft ze gevraagd. „Gaat vader nog zoeken?”

„Nee, 't is overal donker. Wees maar niet bang. We hebben hele-

maal niet gehoord dat er een ongeluk gebeurd is. We wachten maar rustig af. Doen kunnen we niets. Alleen bidden of de Here Jezus ze gauw thuis wil brengen. Zul jij dat ook doen? En als we iets weten, kom ik direct bij je."

Nu zitten ze stil voor zich uit te kijken. Moeder heeft tranen in haar ogen. „Ze zijn vaak ondeugend,” zegt ze verdrietig. „Maar ze waren eerlijk, je kon op ze aan. En nu . . . nu hebben ze misschien gestolen?”

„Nee,” zegt vader beslist. „Ze hebben waarschijnlijk iets uitgehaald wat heel dom is. Maar ik geef je de verzekering dat ze van het geld geen cent gebruikt hebben.”

„Ik kan het ook niet geloven. Maar waar zijn ze dan? Heeft iemand ze meegenomen? Je hoort van die rare verhalen tegenwoordig.”

„'t Is net als vroeger,” zegt vader. „Toen liepen de knapen altijd weg en zaten wij bij elkaar, zonder ook maar in de verste verte te weten waar we ze zoeken moesten. Eén keer zijn ze zelfs met de geluidswagen omgeroepen.”

Margreet trekt nerveus aan de franje van het tafelkleed. Ze staat altijd klaar om de baas te spelen over haar broers. Nu zit ze even goed over hen in als de anderen.

Moeder knikt. „We hebben al vaak over ze in angst gezeten, mar ze zijn altijd weer terechtgekomen.”

Meneer Westerbeek zucht: „Had ik dat geld maar zelf bewaard.” En dan wordt er gebeld. Ze springen tegelijk op van hun stoel. Vader holt naar de deur.

't Is een agent. Als ze de brede glimlach op z'n gezicht zien, weten ze al dat hij goed nieuws brengt. „U mag raden waar de bengels zitten.”

„Misschien wel op het dak van de school,” zegt meneer Westerbeek. „Je kunt van die knapen alles verwachten.”

„Mis! Ze zijn op het politiebureau in Breda!”

Ongelovig kijken ze de agent aan.

„Dat . . . dat is ruim honderd kilometer hier vandaan,” barst vader los. „Hoe komen ze daar in vredesnaam?”

„Heel eenvoudig. Ze reden een eindje mee, achter op een vrachtauto. Zonder te vragen natuurlijk. De chauffeur moest wachten voor het stoplicht. Ze hadden wat tijd over en die moesten ze zien om te krijgen. Bij het volgende stoplicht dachten ze de reis te beëindigen. Die vlieger ging niet op, want de auto stopte pas weer toen ze in Breda waren. Geloof maar dat ze in de piepzak gezeten hebben. Misschien kunt u ons straks in de telefooncel even opbellen, dan weten we op welke manier ze naar huis komen en waar u ze kunt afhalen.”

Margreet heeft Wieke uit bed gehaald. Moeder schenkt koffie voor de agent. En ze zijn allemaal even blij en opgelucht.

Wat later gaat vader opbellen. De jongens worden op de trein gezet onder de hoede van een conducteur. Om kwart over acht kan vader ze aan het station in ontvangst nemen.

En zo gebeurt het. Als de trein binnenrolt, staan vader en meneer Westerbeek de wereldreizigers op te wachten. Schutterig komen de jongens aanlopen, ieder aan een kant van de conducteur. Ze rekenen op een enorm standje en willen zich uitputten in verontschuldigen. 't Was echt niet hun schuld dat het zo gelopen is en ze zullen nooit meer ongevraagd meerijden . . .

Maar meneer Westerbeek steekt zwijgend zijn hand uit naar de zak met geld.

Vader kijkt ze om beurten aan en zegt alleen: „Moeder heeft om jullie gehuild!”

Dan weten de jongens niets te zeggen. Dit komt harder aan dan een pak slaag. Toen ze door die vreemde straten dwaalden, vonden ze 't maar akelig dat ze niet op tijd bij Gerard konden zijn en dat ze zo koud en hongerig waren. Ze hebben er helemaal niet aan gedacht dat iedereen zo ongerust zou zijn.

Met een korte groet slaat meneer Westerbeek de weg naar z'n huis in. „'k Zal even bij meneer Levering aanlopen,” zegt hij.

„Weet die het dan ook?” waagt Peter.

„Ja, natuurlijk!” zegt vader. „Als het nog lang geduurd had voor we bericht kregen, was er een opsporingsactie op touw gezet, met politie en militairen. Leuk voor die mensen, op zo'n koude avond.”

„Maar er is toch niks gebeurd?” komt ook Paul, voorzichtig. „Nee, maar weten wij dat? Jullie zijn zes uur weg geweest, heb je daar wel erg in? Om halfdrie gingen jullie naar meneer Westerbeek en om halfzeven waren jullie daar nog niet aangekomen. Is dat om ongerust over te zijn of niet, als je om halfdrie weggaat en om halfnegen weer komt opdagen?”

Kleintjes geven ze het toe. Ze hebben er alleen niet bij stilgestaan. Thuis heeft moeder pap gekookt en de tafel gedekt. „We hadden straks niet veel trek,” zegt ze. „Nu zal het wel beter gaan.” Zwijgend eten ze. Dan zegt vader: „Nu moeten jullie eens goed luisteren. Wat jullie gedaan hebben was dom en gevaarlijk. 't Is goed afgelopen, maar er hadden ook ongelukken kunnen gebeuren. Jullie hebben vaak van die plotselinge invallen. Denk er in 't vervolg een paar minuten over na of ze goed zijn. Dan voorkom je een boel narigheid en doe je anderen geen verdriet. Morgenmiddag wordt het geld naar Gerard gebracht. Meneer Westerbeek neemt een paar andere jongens mee. Gelukkig dat Gerard nergens van wist. De spanning zou niet goed geweest zijn voor hem. Ik hoop van harte dat dit jullie laatste avontuur is. Eigenlijk moesten we morgen sinterklaas doorsturen. Maar dan bederven we ook het plezier van de anderen. Hebben jullie morgenmiddag huiswerk?”

„Nee, vader. We zouden met een stel jongens naar het warenhuis van Gersdorf. Daar komt sinterklaas met vier zwarte Pieten, en je kunt meedoen aan wedstrijden.”

„Mooi. Dat gaat dus niet door. Er is dit najaar niets gekomen van de tuin omspitten. De grond is nu nog zacht. Jullie knappen dat karweitje morgenmiddag netjes op.”

„Ja vader,” zeggen ze gedwee.

Dan vouwt vader zijn handen en dankt de Heer dat de jongens weer veilig thuis zijn.

De volgende middag staan Peter en Paul geduldig te wachten voor het huis van Connie. In snel tempo hebben ze de tuin omgelegd en toen mochten ze nog even weg. Ze willen weten hoe het afgelopen is bij Gerard. Dat ze niet met de jongens meemochten naar de stad, dat hun armen en rug pijn doen van het spitten, vinden ze niet zo erg. Maar dat ze er niet bij zijn als Gerard het geld krijgt! 't Liefst zouden ze bij hem achterom lopen en hun neus tegen de ramen duwen om alles te zien. Als ze het maar durfden!

't Duurt verschrikkelijk lang. „Misschien laten ze hem eerst al dat geld tellen,” zucht Peter. „Dan staan we hier nog wel een poosje. 't Kan ook dat Connie met Martine meegaat.”

„Hè ja, 't kan ook dat ze allebei een enkel verstuikt hebben en nu tot Kerstmis bij Gerard moeten blijven,” zegt Paul.

Waarop Peter weer: „Dan blijf ik hier tot Kerstmis staan, ik *wil* het weten.”

Nu en dan dreutelen ze heen en weer, twee dezelfde figuren in donkerblauwe joppers.

„Je zou haast een plan gaan maken,” bromt Paul.

„Ga je gang,” zegt Peter. „Plannen maken is niet verboden, als 't maar goeie zijn. Je hebt tijd genoeg om erover na te denken.” Meteen gaat hij opgewonden verder: „Daar komt ze, op de fiets!” Connie stapt af. „Zo, jochies,” spot ze, „mogen jullie wel alleen op straat?”

„Meid,” begint Paul, maar Peter geeft hem haastig een duw. Als ze nu ruzie maken met Connie, horen ze nog niks.

„We kunnen natuurlijk ook naar Martine gaan om te horen hoe het afgelopen is,” zegt hij, met z'n onschuldigste gezicht, „maar we kwamen hier toch langs. Was Gerard blij?”

Connie is weer even terug bij het bed in de serre. Haar gezicht straalt. „'t Was . . . 't was . . .” Ze zoekt naar woorden. „'t Was net of hij de honderdduizend kreeg. We stonden met z'n vijven om hem heen. Martine liet de zak zien, maar Gerard kon onmogelijk raden wat erin zat. Meneer hield een toespraak over dat de klas iets voor hem wilde doen en zo. En dat jullie tweeën dit bedacht hadden. En toen keerde Martine de zak om op een heel groot theeblad. In bed mocht niet, dan werd het zo'n toer om het weer bij elkaar te zoeken. We zeiden allemaal tegelijk: Voor het mooiste radio-bouwpakket dat er bestaat. Dat was zo afgesproken. En toen had je hem moeten zien! Eerst leek het of hij zou gaan huilen. Z'n gezicht vertrok zo raar. En toen zette hij allebei z'n handen als een trompet aan z'n mond en schreeuwde, heel hard en heel gek. Z'n moeder schrok zich een ongeluk en wilde een glas water halen. Maar meneer zei: „Laat u maar. Hij zou eigenlijk een gat in de lucht moeten springen. Dat gaat op 't ogenblik niet, en dan moet hij toch wat.” Nou, en toen moest hij raden hoeveel het was. Hij dacht eerst dertig gulden en daarna tachtig. Toen hij het bedrag hoorde, zat hij gewoon te stotteren. We gaan er morgen heen om rolletjes te maken van het geld. Dan kun je het op de bank inwisselen. Meneer zal vandaag een bouwpakket bestellen, dan kan Gerard deze week nog beginnen. Jullie gaan maar eens kijken als het klaar is.” „Ja,” zegt Paul verontwaardigd, „als je maar niet gelooft dat we zo lang wachten!”

5. Kerstfeest voor Gerard

't Is vroeg winter, dit jaar. Kort na sinterklaas vriest het flink. En half december is het stil geworden in de wereld, omdat alle geluiden gedempt worden door een dik pak sneeuw.

De tweeling kijkt met verlangende ogen naar buiten. „Moeder, we hebben haast geen huiswerk. Mogen we dat vanavond doen, en nu weg?”

„Aardige leraren hebben jullie,” lacht moeder. „Ze geven haast nooit huiswerk. Doen jullie op school eigenlijk wel iets? Of wordt er alleen voorgelezen?”

„Meestal spelen we verstoppertje,” zegt Peter. „Meneer vindt lichaamsbeweging het allerbeste wat er is. Zullen we dan maar gaan?”

Moeder knikt. „Natuurlijk! Meneer kan het weten. Vijf uur thuis, hoor. Misschien schiet jullie onderweg nog wat huiswerk te binnen, dan kan dat voor het eten gemaakt. Laarzen aan en kleren heel houden.”

„Jawel kapitein!”

Met veel rumoer vertrekken ze. Buiten graaien ze met volle handen in de sneeuw. 't Pakt goed.

„Laten we naar Gerard gaan,” stelt Peter voor. „Kijken hoever hij is met z'n radio. We hebben er nog niet veel van gezien. 'k Zou best willen dat wij ook radio op de kamer hadden. Kon je fijn tot 's nachts twaalf uur luisteren.”

„Ik weet wat,” zegt Paul. „Al lopende maken we een reusachtige sneeuwpop. We rollen elk een sneeuwbal. Als je maar volhoudt, wordt die hoe langer hoe groter. De ene bal wordt de romp en de

andere het hoofd. En dan zetten we 'm bij Gerard voor het raam." Peter is er direct voor te vinden. Hij rent terug naar huis. „Even een hoed halen," roept hij.

't Duurt wel even, maar dan komt hij ook met een pracht-exemplaar. Een oude hoed van moeder, met een complete bloementuin er bovenop. Om z'n handen vrij te houden, plant hij de hoed maar zolang op z'n hoofd. En dan gaan ze rollen. Zolang de bal klein is, gaat het makkelijk en vlug. Maar al gauw wordt het een karweitje waarbij ze een kleur van inspanning krijgen.

„'t Hoofd wordt wel een beetje groot," grinnikt Peter.

Paul vindt dat helemaal geen bezwaar. „'t Is een verstandige dame," zegt hij, „en die moet een groot hoofd hebben."

„Hoe weet jij eigenlijk dat het een dame is?" vraagt Paul.

„Dat kun je toch zien aan die hoed, sufferd. Heb jij wel eens een meneer gezien met zo'n hoed? Kom hier, dan zal ik 'm eens opzetten. Is die voor een dame, of niet?"

Paul kan natuurlijk niet laten er een klap bovenop te geven, en hij schatert het uit als het malle ding tot over Peters oren zakt. Dan zet hij de hoed op de reuzensneeuwbal. „Even passen. Zie je wel, 't hoofd is groot genoeg. Dat neem ik verder onder m'n arm. Rol jij nog maar een poosje verder."

Op zij van Gerards huis zetten ze de kop op de romp. In de schuur zoeken ze stukjes steenkool en maken daarvan een halsketting. Een dun rietje moet een sigaret voorstellen, want ze is kettingrookster, volgens Peter.

Langzaam schuiven ze het gevaarte om de hoek van het huis. 't Is wel een dag of vijf geleden dat ze bij Gerard waren. Hij bouwde aan z'n radio en gunde zich haast geen tijd om te praten.

Paul gluurt door het raam van de serre. Gerard ligt heel stil, met zijn gezicht naar de kamer gekeerd. 't Lijkt wel of hij slaapt. Zo geruisloos mogelijk maken ze de sneeuwpop af. Armen eraan, een kokkerd van een neus, steentjes voor ogen... Dan sluipen ze door de keuken naar binnen. Mevrouw heeft gezegd:

„De vrienden van Gerard moeten maar achterom lopen, dan
hoef ik niet steeds naar de bel.”

Ze kloppen aan en stappen naar binnen, met rode wangen en
glinsterende ogen.

„Gerard slaapt niet. Hij ligt voor zich uit te kijken, en z'n ge-
zicht staat helemaal niet vrolijk. Hij zegt niets. Een beetje aar-
zelend komen de jongens dichterbij.

„Ben je ziek?” vraagt Peter.

En dan barst Gerard opstandig los: „Welnee man, hoe kom je
erbij! M'n benen doen een beetje eigenaardig, dat is alles. 'k Heb
jullie wel gezien met die sneeuwpop. Echt leuk om naar te kij-
ken als je zelf nooit meer buiten komt. Misschien willen jullie
wel een bordje met sneeuw op m'n bed brengen. Dat krijgen
de kindertjes in het ziekenhuis ook, stond laatst in de krant.”

Onthutst staan de jongens de woordenvloed aan te horen. Wat
moet je hier nu op zeggen? Zij zelf konden 't nog niet uithouden,
straks, toen ze huiswerk maakten. Ze móesten naar buiten. De
hele dag liggen, iedere dag opnieuw, dat is verschrikkelijk!

„Is je radio al klaar?” vraagt Paul.

„Klaar? Met sint-juttemis komt ie klaar. De dokter heeft uit-
gevonden dat ik me te veel inspande met die radio. Ik kon eerst
m'n teen bewegen. Nu niet meer. Dat komt van die radio.
't Stond zeker op de nagel geschreven, dat die dokter het zo
precies wist. Nu mag ik 's morgens een uur werken en 's middags
weer. Blijven er nog tweeëntwintig uur van een etmaal over om
met m'n duimen te draaien. Dat kan ik tenminste nog!”

„Lezen is toch ook fijn,” probeert Peter onhandig te troosten.

„Ja, nou! Waarom lopen jullie dan in de sneeuw te spelen als
lezen zo fijn is? Straks krijgen jullie een kerstrapport en ik weet
nu al dat ik blijf zitten. In de aula is altijd een kerstwijding, met
de hele school. Dan worden er platen gedraaid en er zingt een
koor. Niks maak ik ervan mee, niks, niks!”

Gelukkig komt Gerards moeder binnen. De jongens weten er

geen raad mee. Gerard was altijd zo opgewekt, hier hadden ze helemaal niet op gerekend. Ze kunnen nu wel begrijpen dat een sneeuwpop niet leuk is om alleen naar te kijken. Maar waar heeft Gerard wèl iets aan?

Ongewoon kalm lopen ze door de sneeuw naar huis. En geen van beiden roept opeens: „Ik weet wat!”

„We kunnen op 't ogenblik niets voor Gerard doen,” zegt moeder. „Alleen bidden!”

De jongens hebben er geen vrede mee. De volgende dag komen ze bij meneer Westerbeek. „Meneer, krijgen we straks kerstfeest op school?”

„Nou, kerstfeest . . . je zou het beter advent kunnen noemen. Advent betekent verwachting. We willen ons met elkaar voorbereiden op het kerstfeest. Ik voor mij vind zulke diensten altijd bijzonder mooi. Op de vorige school waar ik was, hielden we ze ook altijd.”

„Meneer, zou Gerard er niet bij kunnen zijn? Als we hem nu op een heel grote slee leggen, of twee sleden aan elkaar, met een bed erop, dan kunnen we hem toch best naar school brengen? We zullen heel voorzichtig zijn.”

Gespannen kijken ze meneer aan. Maar die schudt zijn hoofd. „Nee jongens, dat is uitgesloten, hoe graag ik het hem ook zou gunnen. Z'n rug is veel te kwetsbaar.”

Dan glimlacht hij. „Kijk maar niet zo teleurgesteld. Voor het kerstfeest heb ik nu eens een verrassing bedacht. We gaan tweede kerstdag naar Gerard.”

„Wat doen, meneer? Mogen wij deze keer mee?” vraagt Peter bedeesd.

„Hoezo?” doet meneer verwonderd. „Zijn jullie de vorige keer niet mee geweest? Hoe kwam dat zo?”

„We waren de stad uit, meneer,” zegt Paul ernstig.

Dan schieten ze alle drie in de lach. „Een mooi stel zijn jullie,” broemt meneer. „Maar goed, jullie gaan mee. Tweede kerstdag

om vijf uur bij Gerard. Als jullie om tien voor vijf van huis gaan, is het vroeg genoeg," voegt hij er betekenisvol aan toe. „En . . . mondje dicht."

De jongens willen van alles weten. „Wie gaan er nog meer mee, meneer? Moeten we zingen of zo iets? Zullen we een kerstboom versieren en die meenemen?"

„Nee jongens, dat zou ik maar niet doen. Als ze graag een kerstboom hebben, zullen Gerards ouders er wel voor zorgen. En verder wachten jullie rustig af wat er gaat gebeuren. Denk liever aan je rapport."

„Dat helpt nu toch niet meer, meneer. We staan er trouwens best voor. En als we in de eerste klas blijven zitten, zou dat erg gezellig zijn voor Gerard."

„Jongens met goeie hersens die toch blijven zitten, worden van school gestuurd," dreigt meneer. „Met onwillig materiaal wordt hier niet gewerkt."

De tweeling komt er helemaal niet van onder de indruk.

„Dan zoeken we wel een baantje, meneer. Fijn, geld verdienen!"

Opgewekt gaan ze naar huis. Hun zorg over Gerard is heel wat minder geworden. Er wordt iets voor hem gedaan. Wat het is weten ze niet. Maar hij zal er meer aan hebben dan aan een sneeuwpop. Aan meneer Westerbeek kun je wel wat overlaten.

Een week later komen ze thuis met hun rapporten. Ze zijn goed. Geen enkele onvoldoende. Een paar zessen hadden misschien zevens kunnen zijn, maar vader en moeder zijn best tevreden. Voor biologie hebben ze zelfs een negen. Nou ja, dat moet wel, als je les krijgt achter het kasteel van een vroegere baron.

De adventsdienst, die gehouden wordt in de aula van de school, is prachtig. Meneer Levering is deze zomer naar Israël geweest en laat de dia's zien die hij daar genomen heeft. 't Is een vreemde gewaarwording om plaatjes te zien van Bethlehem waar Jezus

geboren is. Van de dorpen waar Hij wonderen deed. Van de zee van Galilea waarop de Heer wandelde . . .

Tweestemmig zingen ze kerstliederen. Enkele jongens en meisjes dragen voor, een tekst, een gedicht . . .

Het valt Peter op dat het juist jongens en meisjes zijn uit hùn klas. Hij kan niet laten dit fluisterend aan Paul mee te delen.

„Zou dat expres zo gedaan zijn?”

Paul haalt z'n schouders op. Iemand moet het toch doen?

Thuis vertellen ze er opgetogen van. „Jullie leven wel in de eeuw van de techniek,” zegt vader. „Wij moesten het vroeger doen met een verhaal en een sinaasappel.”

Moeder knikt bedachtzaam. „Dat is wel zo. En ik heb niets tegen die nieuwe dingen. Maar de blijde boodschap van Kerstmis is altijd dezelfde. Dat moet voor ons het belangrijkste zijn.”

Keurig aangekleed staan de jongens tweede kerstdag klaar om naar Gerard te gaan. Natuurlijk om halfvijf al. Langer wachten is echt onmogelijk.

Moeder plukt hier en daar nog een pluisje weg en trekt een das recht. „Zullen jullie . . .” begint ze.

Peter valt haar in de rede: „We zullen heus schoon en heel terugkomen.” En om zijn brutaliteit weer goed te maken, kust hij haar op beide wangen. „U kunt helemaal gerust zijn,” belooft hij.

Paul wil ook niet achterblijven. „'t Heeft een beetje gedooïd,” zegt hij lachend, „we zullen zoveel mogelijk over hekken en muurtjes lopen, dan worden onze 'schoenen niet nat.”

Een kwartier te vroeg komen ze bij Gerard aan. Mieke Beekman en Elsje Dekker zijn er al.

„Weten jullie wat er gaat gebeuren?” vraagt Peter.

Mieke schudt haar hoofd. „We hoefden niets te leren of te oefenen. Misschien vertelt meneer een verhaal en moeten wij zingen.”

Gerard ligt stil af te wachten. Hij heeft het moeilijk, de laatste

tijd. De dagen zijn donker en triest. Om vier uur kun je al niet meer naar buiten kijken. Trouwens, in die kale tuin is ook al niet veel te zien. En als hij nu maar wist hoelang hij moest liggen en . . . òf hij weer beter wordt! Naast z'n bed staat snoep en fruit. Druiven, die in de winter haast niet te betalen zijn. Hij wordt verwend, dat weet hij best. Moeder probeert al zijn wensen te voorkomen. Toch zou hij dit alles best willen missen als hij maar weer lopen kon, als hij weer naar school mocht. Wie had kunnen denken dat hij zó naar school zou verlangen.

Aan de voorkant van het huis stopt een auto. „Een lelijk eendje,” stelt Paul vast. „Dat kon de auto van meneer Levering wel eens zijn.”

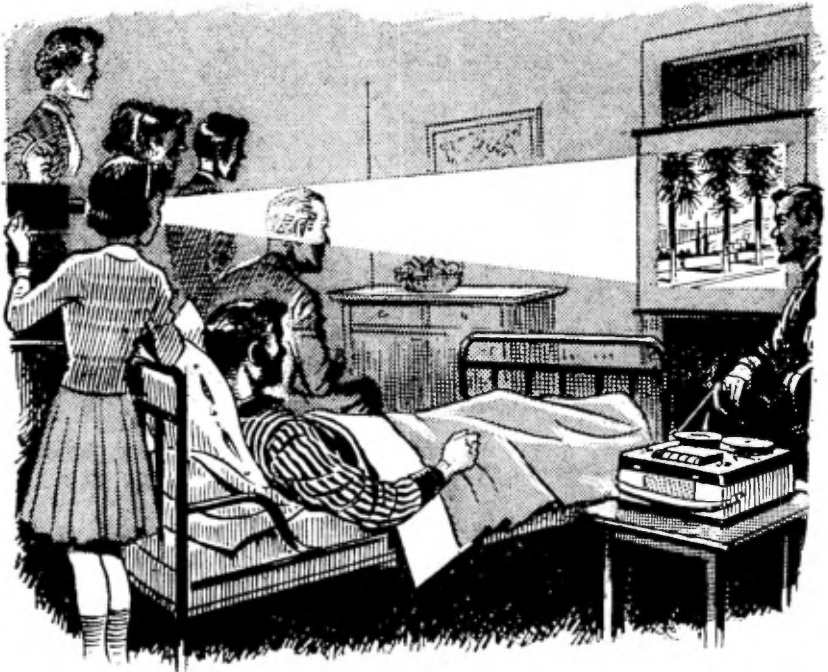
Het is meneer Levering. Samen met meneer Westerbeek komt hij binnen. En meteen weten ze allemaal wat er gaat gebeuren. Meneer Levering heeft een bandrecorder meegebracht. De kerstviering op school is natuurlijk opgenomen, en dat wordt nu afgedraaid.

Peter stoot Paul aan. „Dáárom moesten alleen kinderen uit ònze klas iets doen. 't Was voor Gerard!”

De projector voor dia's komt ook uit de auto, en een beeldscherm. „Gerard kon het kerstfeest op school niet meemaken,” zegt meneer Levering, „nu brengen wij het kerstfeest bij hem. De opname is vrij goed, als je ermee rekent dat het ongemerkt gebeurd is. We wilden voorkomen dat het aan Gerard overgebrieft zou worden. Alleen zijn ouders wisten dat we komen zouden. Mevrouw, mag het grote licht uit? Een schemerlampje kunt u wel laten branden. Jongens, als jullie het scherm opzetten, dan kunnen Mieke en Els voor de dia's zorgen. Je ziet, Gerard, ik heb overal m'n personeel voor meegebracht.”

Even later horen ze, zo duidelijk of ze in de aula van de school staan:

„Hoe zal ik U ontvangen, hoe wilt Gij zijn ontmoet . . .”

Dan komt de toespraak van meneer Levering.

„Jongelui, het is bijna kerstfeest, het feest, waarop we herdenken de geboorte van de Here Jezus. Dat Hij geboren werd, dat Hij de hemel verliet voor een stal, was het begin van Zijn lijden op aarde. Er is veel lijden op deze wereld. We weten dikwijls niet waarom. We weten niet waarom Gerard uit de ringen viel en z'n rug beschadigde, terwijl Peter en Paul, die even gevaarlijk deden door achter op een vrachtauto te klimmen, onbezorgd verder mogen leven. We weten niet waarom de ene mens zoveel meer moet lijden dan de andere. Maar waarvoor de Here Jezus geleden heeft, dat weten we wèl! Dat was om de straf te dragen voor onze zonden. Laten we daaraan denken. Als wij medeloos zijn, als we denken ons lijden niet meer aan te kunnen, laten we dan bij ons zelf zeggen: „Ook voor mij hebt G'U rijk-

dom ontzegd. Werd G'in stro en in doeken gelegd. Leer m'U danken daarvoor."

Zacht en eerbiedig wordt dit vers nu gezongen door enkele meisjesstemmen.

Dan volgen de dia's. Gerard luistert en kijkt. Fijn, dat ze dit voor hem bedacht hebben.

„Word je niet moe?” fluistert zijn moeder.

Hij schudt heftig zijn hoofd. Hoe kun je nu moe worden als je doodstil ligt?

Later, als er voorgedragen wordt, probeert hij de stemmen te herkennen. Met die rollende rr's is natuurlijk Piet Blokker. En de twee meisjes die samen zingen, dat zijn Truus en Anneke, die later bij de radio willen. Hoor, daar is de blokfluit van Herman.

„Komt allen te zamen . . .”

Als 't licht weer aangaat, slaakt Gerard een diepe zucht. Naast dankbaarheid is er in zijn hart een knagend verdriet. Nu gaan ze weer weg, op hun gezonde benen. En hij . . . „'t Was net, of ik weer op school was,” zegt hij, en er klinkt zó'n verlangen in zijn stem, dat Peter een schok krijgt. Hij wéét iets! Alles wat ze tot nu toe voor Gerard deden, hielp maar voor een poosje. Deze fijne middag is alweer voorbij. En zelfs als de radio klaar is, kan Gerard nog niet de hele dag luisteren. Hij weet iets, wat veel, véél beter is.

6. Nieuwe plannen

De volgende morgen staan ze al om acht uur bij meneer Westerbeek op de stoep.

„Zijn jullie helemaal!” moppert meneer. „De scheerzeep zit nog op m'n kin!”

„Moet u een elektrisch scheerapparaat nemen, meneer,” raadt Peter. „Dat leg je gewoon even neer en dan ga je straks weer verder.”

„Doen jullie zeker ook,” zegt meneer, nog steeds brommerig. „Wat komen jullie eigenlijk midden in de nacht doen?”

De jongens lachen. „We zijn al een paar uur op, meneer, we hebben een plan.”

„Zo, nou, dat jullie er eerst over komen praten, is tenminste een vooruitgang. Kom binnen en doe de deur dicht. Anders is er straks een bekende leraar Duits bevroren.”

„Wie is dat dan, meneer?” doet Paul onnozel.

„Houd je mond!” valt Peter uit. „We komen helemaal niet om geintjes te maken. 't Gaat over Gerard!”

Direct is meneer ook ernstig. „Ga zitten, en laat eens horen.”

„Nou meneer, als Gerard met september weer naar school mag, dat hopen we tenminste, blijft hij natuurlijk zitten. En dat is helemaal zo leuk niet, want hij kan er niets aan doen. Nu willen wij hem iedere dag helpen. Huiswerk brengen, overhoren, en zoveel mogelijk uitleggen wat hij niet begrijpt. Hij zal best meekomen, want hij was op de lagere school een van de besten. En dan kan hij met september naar de tweede klas.”

De jongens wachten. Het blijft heel lang stil. Meneer denkt diep na.

Eindelijk zegt hij: „Jullie hebben natuurlijk gedacht dat ik direct hoera zou roepen. Ik vind het fijn dat jullie dit bedacht hebben. Dit is het mooiste plan dat jullie gemaakt hebben. Maar... of het verwezenlijkt kan worden... Eerst moet de dokter toestemming geven. Als het voor Gerard te veel inspanning is, als het zijn genezing tegenhoudt, is het meteen van de baan. Verder, hoe zal zijn moeder het vinden? 't Verzorgen van Gerard vraagt erg veel tijd. Hij moet overal bij geholpen worden. Gerard heeft geen broers of zussen die nog eens een handje uitsteken kunnen. Zijn vader is veel weg. Iedere middag, en misschien 's avonds ook, jongens in de kamer, het zal er voor haar niet rustiger op worden. Maar gesteld, dat er van deze kanten geen bezwaren komen, dan zou ik jullie nog afraden om het sámen te doen.”

Verbluft kijken de jongens hem aan. Wou meneer er één van hen op af sturen? Hij weet toch wel dat ze altijd bij elkaar zijn?

Meneer glimlacht. „Jullie moeten er juist méér helpers bijhalen,” zegt hij. „Pik er wat knappe koppen uit. Een meisje dat goed is in Frans... Een jongen met een wiskundeknobbel. Als jullie alle lessen zelf wilt overbrengen, mag je wel dag en nacht werken. En zelfs als je met vier of zes bent, zal het een enorme opoffering betekenen. Jullie zijn zulke vrijbuiters. Schaatsenrijden, straks als het lente wordt de tochten naar de polders... hebben jullie dat alles voor deze zaak over?”

„Ja meneer!” zeggen ze allebei beslist. „We dachten dat u het fijn zou vinden,” voegt Peter er een beetje teleurgesteld aan toe.

„Jongens, ik vind het reusachtig. Ik wil alleen maar waarschuwen. Je kunt er niet na drie maanden mee ophouden omdat je geen zin meer hebt. Er zullen dagen zijn dat het je meters de keel uithangt, dat je een hekel aan Gerard krijgt, omdat hij 't

niet snapt of niet hard genoeg opschiet. En hoe zal het bijvoorbeeld gaan met de uitspraak van Frans en Duits? Hij is er niet mee geholpen als het hem verkeerd wordt geleerd."

De jongens zijn maar zo niet verslagen. Paul struikelt haast over zijn woorden. „De bandrecorder, meneer!" schreeuwt hij. „U neemt een paar Duitse lessen op en meneer Hamer een paar Franse, en wij gaan het bij Gerard afdraaien."

„We zullen heus wel voorzichtig doen," vult Peter aan.

En dan Paul weer, terwijl hij de zware stem van meneer Levering nabootst: „Een bandrecorder is geen speelgoed!"

Meneer lacht. „Ik geef me gewonnen," zegt hij. „Ik zal jullie aan alle kanten helpen, mits de dokter het plan goedkeurt. Ik bel hem meteen op. Hij zal wel spreekuur houden. Kom maar dicht bij me staan, dan horen jullie het uit de eerste hand."

Met een paar woorden maakt meneer de zaak duidelijk. En over het antwoord kunnen de jongens tevreden zijn. „Ik juich het zeer toe," zegt de dokter enthousiast. „Het zal hem vooruitbrengen op de weg naar de beterschap. Het leidt zijn gedachten af en geeft doel aan zijn dagen. Voor het bouwen van die radio spant hij zich lichamelijk te veel in. Dat heb ik nogal moeten beperken. Dit zal hem goed doen."

De jongens staan te dansen van opwinding als ze dat horen. Meneer begint er ook plezier in te krijgen. Hij draait een ander nummer. „Vragen wat meneer Levering ervan vindt. Ja meneer, u spreekt met Westerbeek . . ."

De jongens leggen hun hoofd bijna tegen meneer aan. Ze horen een verbaasde stem: „Is er iets bijzonders, dat u zo vroeg belt? Ik zit nog aan het ontbijt!"

„Neemt u me niet kwalijk," zegt meneer Westerbeek. „Ik heb hier de tweeling Oosterlee . . ."

Aan de andere kant klinkt een zucht. „Met of zonder politie?" „Zonder, hoor! Ze zijn zo onschuldig als roze biggetjes. Ze hebben een plan gemaakt, en dat wilde ik u voorleggen." Voor de

tweede keer zet meneer uiteen waar het om gaat, nu wat uitvoeriger. En voor de tweede keer komen er goedkeurende woorden. Of ze de bandrecorder meekrijgen, dat kan meneer Levering niet beloven. Maar voor de rest wil hij alle medewerking geven.

Jammer, dat er bij Gerard thuis geen telefoon is. Dan konden ze zo vlug mogelijk aan de slag. De kerstvakantie moet gebruikt worden om in te halen.

„Ik zou z'n vader kunnen bellen, op kantoor,” zegt meneer peinzend.

„Doen, meneer. Doen!”

Weer draait meneer. En weer buigen de jongens zich naar meneer Westerbeek toe. 't Duurt even voor Gerards vader gevonden is. Als hij hoort waar het om gaat, is hij nog het meest opgetogen van allemaal. „Ik zal ook helpen,” belooft hij. „Als ik weet wat voor huiswerk Gerard heeft moeten leren, kan ik hem 's avonds overhoren. Ik vind het een prachtig plan. 't Zou niet zo erg zijn als hij een jaar langer over de ulo moest doen. Maar dat doelloos wachten maakt dat de dagen voor hem zo lang lijken. Ik denk dat hij het heerlijk zal vinden om met de jongens gelijk op te werken. Wilt u ze alvast hartelijk bedanken? Of mijn vrouw bezwaar zal hebben? Ze zal nog blijer zijn dan ik, daar kunt u vast van op aan!”

„Prachtig,” zegt meneer. „Vertelt u het nog maar niet aan Gerard. We moeten eerst alles voor elkaar hebben.”

Meneer legt de haak neer. „Zie zo, dat is dat! Nu het werk verdelen. We kunnen het best een lesrooster opstellen, zodat ieder weet: van zo tot zo laat moet ik bij Gerard zijn. Dan kan hij daar rekening mee houden. 't Is goed, dat we een school hebben met moderne hulpmiddelen. Voor sommige vakken kunnen we stencils maken. Geschiedenis en aardrijkskunde kan hij uit z'n boeken leren, hij moet toch nog een boel inhalen. Theo Bruining is uitgesproken goed in algebra en Gerda van Asselt in Frans. Als

we dan Connie nemen voor Duits, kunnen de meisjes samen naar Gerard. Nederlands is jullie wel toevertrouwd. Verder kunnen we de hele klas inschakelen voor alles wat opgeschreven moet worden. We nemen een schrift. Ieder krijgt z'n beurt, maakt aantekeningen van wat er die dag behandeld is en zet z'n naam eronder. Dat is leuk voor Gerard."

„Ja meneer, en als we dan later allemaal beroemd zijn geworden, is dat schrift heel veel waard."

„Samen zo iets moois doen, dat is veel waard," zegt meneer. „Nu moeten we nog iemand hebben die iedere dag het schrift naar Gerard brengt en het de andere morgen voor schooltijd ophaalt."

„Wij, meneer! We hoeven er helemaal niet veel voor om te lopen."

„Denk erom," waarschuwt meneer nog eens, „iedere dag is heel wat!"

Maar ze zijn er niet af te brengen. Nòg liever zouden ze alles doen. Als dat niet mag, dan toch zoveel mogelijk.

„Gaan jullie nu eerst vragen of Theo, Gerda en Connie meedoen. Dan kunnen we vanmiddag een lesrooster maken. Als alles voor elkaar is, mogen jullie het aan Gerard gaan zeggen!"

Voor het raam van de serre ligt Gerard en staart zwijgend naar buiten. 't Is mistig. Van de bladerloze bomen vallen druppels met eentonig getik op de grond. 't Is allemaal even triestig en troosteloos. En hoelang zal het nog duren, eer hij weer lopen kan? De dokter spreekt hem moed in. Hij heeft het over medicijnen en massage . . . En over de prachtige resultaten die hij gezien heeft. Ja, logisch. Een dokter zal nooit tegen zijn patiënt zeggen dat hij hem een hopeloos geval vindt. En waarom moet hij hier liggen? Meneer Levering zei wel dat we niet weten waarom de ene mens meer moet lijden dan de andere. Maar als 't over je zelf gaat, ben je daar niet tevreden mee. Dan zoek je wèl naar het waarom! Soms vouwt hij z'n handen onder de dekens. Dan

wordt hij rustig, als hij vraagt of de Heer hem helpen wil om geduldig te zijn. Maar soms, op zo'n donkere dag als deze, kan hij het bijna niet meer aan. Twee keer per dag een uur knutselen. En verder lezen en denken . . . denken . . . In 't begin leek het hem het fijnste wat er was, net zoveel lezen als je wilde. Vooral toen hij pas uit het ziekenhuis was, waar hij helemaal niets doen mocht. Maar dat gaat er heus wel af, hoor! Natuurlijk, de jongens komen. 's Middags zit moeder bij hem, en vader leert hem schaken. Maar hij wil zo graag weer normaal zijn, met alles meedoen, huiswerk maken! Vannacht heeft hij gedroomd dat hij weer op school was. Ze hadden zang. Meneer Levering stond met z'n dirigeerstokje voor de klas en bromde met z'n zware stem de bas. Toen hij wakker werd, was het donker en heel stil

in huis. En toch zag hij alles heel duidelijk voor zich. Toen heeft hij gehuild van verdriet om z'n machteloze benen. Gisteren pas was het kerstfeest. En nu zit hij alweer zo diep in de put.

In de keuken zingt moeder: „Laat Hem besturen, waken. 't Is wijsheid wat Hij doet . . .”

Hij weet: dat zingt moeder voor hèm.

Ze komt binnen met een kop chocolade. „Als u hier moest liggen, zou u dan ook zingen?” vraagt hij.

Moeder denkt even na. Dan zegt ze eerlijk: „Soms wel, maar ik zou ook vaak heel verdrietig zijn.”

Op zij van het huis klinken voetstappen. Peter en Paul, weet Gerard. Die lopen altijd of ze de laatste trein nog moeten halen.

Ze zijn het wel, maar ze komen veel rustiger binnen dan anders. „We willen iets vragen,” zegt Peter plechtig. „Als je er geen zin in hebt, kom je er maar eerlijk voor uit.”

Hij wacht even, en Paul haast zich ook niet om aan het woord te komen. Allemaal vonden ze 't een goed plan: meneer, de dokter, Gerards vader en de lui van school . . . Wat Gerard ervan zeggen zal, daar hebben ze niet over gedacht. Misschien heeft hij er niet eens zin in. Hij verlangde wel naar school, maar dit is toch heel anders.

„De tweeling met stomheid geslagen,” spot Gerard. „Dan moet er iets heel ergs gebeurd zijn.”

„'t Gaát nog gebeuren,” grinnikt Peter. „We willen met een heleboel lui jou les komen geven, huiswerk brengen, sommen uitleggen, en nog veel meer. Dan kun je met september naar de tweede klas. Als je wilt, tenminste.”

Ongelovig kijkt Gerard van de een naar de ander. „Willen! Man, ik zou stapel zijn als ik *niet* wilde! Dat ik zou blijven zitten, zat me nog het meest dwars van alles. Moeder, hoort u dat?”

Moeder glimlacht. „Ik heb het tussen de middag al van vader gehoord,” zegt ze blij. „Ik wilde het aan de jongens overlaten om het jou te vertellen.”

De tweeling komt weer op dreef. Elkaar aanvullend en in de rede vallend leggen ze alles uit. 't Rooster is ook al klaar. Ze hebben niet stilgezeten, vanmiddag.

„Heb je je boeken hier? Dan kun je gelijk beginnen. 't Is een hele kluit van een paar maanden. Maar lezen . . . zingen . . . schrijven, hoef jij niet te doen. Alle uren die wij daaraan kwijt zijn, kun jij huiswerk maken.”

Gymnastiek noemen ze er niet bij. Dat onderwerp roeren ze liever niet aan.

Gedrieën buigen ze zich over het rooster. Peter en Paul zullen het huiswerk brengen en halen. Ze zullen zorgen dat de lessen op school zoveel mogelijk worden bijgehouden in een schrift, waarbij ze nauwlettend moeten toezien dat iedereen in de klas een beurt krijgt. En zij nemen Nederlands voor hun rekening.

„We moeten gedichten leren,” verklaart Peter.

En Paul declameert: „Op het geiteweitje, staat het kleine geitje bij de grote geit . . . Nou jij,” lacht hij.

Maar Peter heeft z'n Duitse boek gepakt en kijkt hoeveel Gerard achter is. „Leren, dat zal nog wel gaan. Vertalen ook, je neemt er gewoon een woordenboek bij.”

„Hoe weet ik nu of de uitspraak goed is,” aarzelt Gerard.

„O,” komt Paul rustig, „je zegt het net zoals het er staat, alleen knijp je er je neus bij dicht.”

Peter schatert. „Hij ziet ze vliegen, hoor! Dat is bij Frans! Maak je niet ongerust. Gerda en Connie komen voor de talen, daar zijn ze steengoed in. Heel misschien mogen we de bandrecorder een keer gebruiken, en in elk geval komen de heren leraren af en toe een woordje van over de grens met je spreken.”

Er wordt gebeld, en moeder laat de dokter binnen. „'k Hoef niet te vragen of het plan je lijkt,” zegt hij lachend. „Je hebt er in geen dagen zo opgewekt uit gezien.”

Moeder kijkt bezorgd naar Gerard, die een kleur van opwinding heeft. „Kan het echt geen kwaad, dokter?”

„Nee mevrouw, 't is goed voor hem. „Als hij woordjes leert, vraagt hij zich niet af of z'n tenen nu bewegen of niet. Uw man kan bij de wijkzuster een leestafeltje halen. Dat schuiven we over zijn bed, dan kan hij al zijn boeken kwijt. Alleen, Gerard, overdrijven is ook een vak. Luister eens, ter afwisseling werk je nu en dan aan de radio. Als je moe wordt in je rug of hoofdpijn krijgt, houd je direct op. Spreken we dat af?”

Gul belooft Gerard het, terwijl hij zich voorneemt dat hij daar heus wel voor oppassen zal. Hij is helemaal over z'n depressie heen. Dat blijkt wel, als de dokter zich over zijn bed buigt. Dan zegt hij zorgeloos: „Gaat u gerust op mijn benen zitten, ik voel er toch niks van.”

„Hoe gaat het met Wieke?” vraagt de dokter aan de tweeling.

„Goed, dokter,” zegt Paul.

„Hoest ze niet meer?”

De jongens kijken elkaar eens aan. Hoest ze nu eigenlijk of niet? Daar letten ze nooit op.

„Als wij thuis zijn niet,” beslist Peter dan.

De dokter lacht. „Dan hebben jullie zeker een goeie invloed op je zusje. Laat ze maar goed oppassen. Deze vochtige kou is niet zo best voor haar. Jongelui, tot ziens, hoor. En niet al te veel drukte bij deze meneer.”

„Nee dokter,” roepen ze in koor. Maar ze zijn zo vol van hun nieuwe taak, dat 't niet eens tot hen doordringt wat ze nu eigenlijk beloven.

7. 't Valt toch niet mee

De kerstvakantie behoort weer tot het verleden. Oud en nieuw zijn voorbij, met misschien minder vuurwerk dan andere jaren, maar nog genoeg lawaai in de lucht. Peter en Paul hebben er tòch van genoten, daar zijn het jongens voor.

Nu gaat het leven weer z'n gewone gang. Of . . . gewoon . . . Als de jongens eerlijk zijn, moeten ze toegeven: 't valt niet meel Lesgeven niet, en iedere dag naar Gerard gaan niet. Nooit hebben ze ergens tijd voor. Vóór schooltijd draven ze al in het donker door de winterse straten om het huiswerk te halen. 't Moet echt wel elke dag, hij maakt zulke bergen. Trouwens, het schrift moet weer op school zijn voor de nieuwe lessen. Het uitleggen vraagt ook veel tijd. Gerard is veel dommer dan ze dachten. Als ze uitvoerig verteld hebben dat iets zó is, en niet anders, kan hij onnozel vragen: „Waarom eigenlijk?” En dan moeten ze weer van voren af aan beginnen. Ze vergeten dat Gerard drie maanden achter is. En dat zij nu niet bepaald eerste-klas leraren zijn.

„Ik ga nooit bij het onderwijs,” zucht Peter op een keer. Waarop Gerard nuchter zegt dat dat maar gelukkig is voor de kinderen. „Hij haalt het nooit!” zeggen ze op school tegen meneer Westerbeek.

Meneer glimlacht maar eens. „Wacht maar rustig af,” zegt hij. „Straks heeft Gerard een zelf gebouwde radio en het mooiste rapport van jullie allemaal.”

Theo, een stille denker, gaat kalm zijn gang. Van hem steekt

Gerard heel wat op. Connie is een geboren onderwijzeres. Gerda weet het allemaal ook wel goed uit te leggen, maar met de Franse uitspraak heeft ze zelf moeite. Eén keer mocht de bandrecorder dienst doen. Vanwege dat heuglijke feit waren ze natuurlijk allemaal present. Meneer Levering bracht hem op een avond. Vader hield een oogje in het zeil. Om alles te kunnen volgen, ook wat achter in de klas gezegd werd, moest het vrij hard afdraaien. Daardoor kwamen ook de bijgeluiden versterkt door. Peter en Paul genoten. Met glinsterende ogen gaven ze verklaringen. „Hoor je die toeter? Meneer Hamer snuit z'n neus. En dat mitrailleurvuur? Tommie laat al z'n kleuropotloden vallen.” Als er een meisje binnenkomt met het zendingsbusje is het lawaai helemaal oorverdovend. Ze hebben plezier, dat wel. En 't is voor Gerard leuk de klas weer eens te horen. Maar van leren komt niet veel.

„Hoe moet dat nu?” vragen de jongens, toch bezorgd, de volgende dag aan meneer Westerbeek.

„'t Komt best voor elkaar,” zegt die. „Wij zorgen voor de uitspraak en voor alles wat boven jullie krachten gaat. Als jullie de rest maar volhouden.”

„O ja!” zeggen ze.

En toch . . .

„Moeder, vrijdag hebben we klasseavond, en ik zou altijd nog een nieuwe jurk krijgen . . .” begint Margreet voorzichtig, als ze aan tafel zitten.

„Och ja, moeder,” valt Peter bij, „ze heeft hélemaal níets om aan te trekken.”

Paul doet ook een duit in het zakje. „Een paar nieuwe schoenen moet ze ook. De mode is helemaal veranderd.”

Margreet heeft al lang spijt dat ze er in het bijzijn van haar lieve broers over begonnen is. Maar 't is overmorgen al. Nog twee da-

gen tijd om iets te kopen. En als er dan iets veranderd moet worden . . .

Moeder knikt haar geruststellend toe. „Ik heb ook wel zin in een nieuwe jurk,” zegt ze. „We konden best vanmiddag samen naar de stad gaan. Wieke gaat bij Tineke spelen, dus dat komt goed uit.”

„Moeder,” begint Peter weer, „wij gaan naar Gerard. Krijgen we dan een nieuwe broek? Deze hebben we al wel tien keer aan gehad. Als je les gaat geven, moet je er toch netjes uit zien!”

„Als jullie twee weken lang met gepoetste schoenen loopt, je nagels schoonhoudt en je haren kamt, steek ik jullie helemaal in het nieuw,” belooft moeder.

Vader kijkt naar de lucht. „’k Zou maar vroeg gaan,” zegt hij tegen moeder. „Er komt ander weer, en dan kon het wel eens glad worden. Koop maar iets heel moois voor onze dochter. Zij loopt altijd met gepoetste schoenen.”

„Ja, wat een wonder,” bromt Paul, „daar zorgen wij voor.”

„Je kamt mijn haar zeker ook?” snibt Margreet.

„Nee, merci. Die kunstmatige krullen zouden op slag verdwijnen.”

Margreet laat het puntje van haar tong zien. „’t Is niet meer dan billijk dat jullie eens iets voor mij doen. Ik moest vroeger altijd op jullie passen. Oef, wat een baan! Ik ben er nu nog moe van!”

„Nu ben jij ook niet veel gewend,” merkt Peter op.

Vader kijkt hoofdschuddend van de een naar de ander. „Als je niet beter wist, zou je denken dat jullie leden waren van twee verschillende vijandige stammen.”

„Gaan jullie meteen naar Gerard?” vraagt moeder, een beetje achterdochtig.

De jongens voelen direct waar de schoen wringt. Moeder vertrouwt het niet als ze alleen thuis zijn.

„We moeten eerst huiswerk maken,” zegt Paul. „U hoeft echt

niet ongerust te zijn. „We zullen niet aan de kachel zitten en geen steentjes in onze neus stoppen.”

„En geen vreemde mannen binnenlaten,” vult Peter aan. „Sluit u voor alle zekerheid gas en licht maar af.”

„Zo is 't wel genoeg,” zegt vader rustig.

„Nou ja,” bromt Peter verongelijkt, „we zijn toch zeker geen kleine kinderen.”

„Soms zou je zeggen van wel. In elk geval wassen jullie eerst samen de vaat. Als je weggaat, doe je de keukendeur op slot en breng je de sleutel bij de burens. Wieke is daar ook. Dan kan moeder in één keer haar bezittingen terughalen.”

Zonder mopperen doen de jongens wat hun opgedragen wordt. Ze hebben wel eens wat veel praatjes, maar in de grond van hun hart zijn ze nog zo kwaad niet.

Als ze klaar zijn met afwassen, constateren ze tevreden dat alles nog heel is. Peter ruimt op en Paul hangt de theedoek buiten. De waslijn is bedekt met een laagje ijs. Nóg vriest het. Terwijl Paul ernaar kijkt, schiet hem opeens iets te binnen. Hij rent naar de keuken. „Ik weet wat!” schreeuwt hij. „We schrijven heel secuur op wat Gerard doen moet. Met die invuloefeningen voor Nederlands hoeven we hem niet te helpen. Huiswerk maken we vanavond. En dan gaan we nu schaatsen!”

Peter aarzelt.

„Jó,” dringt Paul aan, „'t is misschien de laatste keer dat het kan. Wat is er nu op tegen?”

Peter haalt z'n schouders op. „Als we Gerard z'n werk brengen, is toch de halve middag om voor we daar weg zijn. Hij heeft altijd iets te vragen. En je kunt ook niet zeggen: we hebben haast, want we gaan schaatsen. Zal ie heus niet leuk vinden.”

Paul denkt na. Hij heeft toch zo verschrikkelijk veel zin om naar het ijs te gaan. Eens één keer geen plichten, alleen maar genieten. Dat is toch niet verkeerd?

„Wieke!” zegt hij dan. „We sturen Wieke naar Gerard. Ze doet

voor moeder ook vaak genoeg boodschappen. Zó ver is het niet." Peter kijkt naar de donkere lucht. Er kòmt ander weer! En dan is het met schaatsen gedaan. Ze zijn haast niet weg geweest, deze winter. Niet naar het ijs. Niet naar de polders. Niet naar het bos . . . Allemaal door Gerard. Meneer Westerbeek zei in de kerstvakantie: „'t Kan zelfs, dat jullie een hekel aan Gerard krijgen." Zover is het nog niet. Maar ze zullen héél erg blij zijn als hij weer naar school kan. Net zo blij als Gerard zelf.

„Even op het rooster kijken," zegt hij dan. „Nederlands kan dus zonder ons. Voor biologie heeft hij een stencil. Voor repetitie bijbelse geschiedenis ook. Om halfvijf komt Theo voor algebra. 't Kan!"

Hij staat al in de keukendeur en roept: „Wieke!"

Gewillig komt ze aandraven. „Kun jij dit even naar Gerard brengen? Twee boeken, een schrift en een paar blaadjes. Wacht, ik zal er een papier omheen doen, dan verlies je niks. Doe hem de groeten. Morgen komen we zelf weer. Vraag maar of Tineke meegaat."

„Tineke mag niet buiten. Ze heeft een kies laten trekken. 't Bloedt nú nog!"

„Wat jammer. Kun je 't wel alleen?"

„Makkelijk. Moet ik ook zeggen wat voor huiswerk hij heeft?"

„Nee, we hebben alles opgeschreven. Wacht, stop de sleutel van de keukendeur in je mantelzak, dan gaan wij de voordeur uit. Zeg even tegen Tinekes moeder dat je straks weer komt."

Vrolijk huppelt ze weg, trots, dat ze ook iets voor Gerard mag doen.

Even later vertrekken de jongens ook, de schaatsen om hun hals. Ze zijn er helemaal gerust op. Je moet iets voor een ander overhebben. Maar elke dag, en al je vrije tijd, dat hoeft niet. Dat houd je niet vol.

't Is een beetje glad op straat. „'t Dooit al, de vorst komt uit de grond," zegt Peter vakkundig. „Waar gaan we heen?"

„Naar de polder,” beslist Paul. „Niet op zo'n krabbelbaantje!” De polder is voor een deel ondergelopen en veranderd in één grote ijsbaan.

Snel binden ze onder en glijden weg. „Je verleert het helemaal,” bromt Peter. Maar al gauw hebben ze de slag weer te pakken.

Er zijn meer jongens uit hun klas. Achter elkaar zwieren ze in een lange sliert over het ijs, dat hier en daar vochtig is en doorbuigt. Het hindert ze niet. Onbezorgd genieten ze met volle teugen. Gerard, Wieke, hun huiswerk, ze zijn alles vergeten. Ze blijven tot het bijna donker is. Dan gaan ze naar huis. Maar hun schaatsen hoeven ze niet af te doen. 't Is spiegelglad geworden. Over stoepen en asfaltwegen glijden ze voort, schreeuwend van plezier. „'k Hoop dat het zo blijft!” juicht Peter. „Dan kunnen we morgen op de schaats naar school!”

Als ze dicht bij huis komen, wordt opeens de lach van hun gezicht weggeveegd.

Uit het hekje komt . . . de dokter! Verschrikt blijven ze staan. De dokter loopt met een korte groet voorbij. Ze durven hem niets vragen. Wat is er gebeurd? Een ongeluk met vader? Met stijve vingers maken ze de schaatsriemen los en langzaam lopen ze achterom. Ze willen weten en tegelijk zijn ze er bang voor.

In de keuken horen ze het al. 't Is Wieke! Een scherpe hoest scheurt hen tegemoet. Als Wieke kou gevat heeft, hoest ze soms tot ze geen adem meer over heeft.

Moeder komt de trap af. „Heeft Wieke weer een aanval?” vraagt Peter. „Is het erg?”

Moeders ogen vlammen. „Dat zal jullie wel veel kunnen schelen?!” En als ze de verbaasde gezichten van de jongens ziet, gaat ze boos verder: „Kunnen jullie wel? Een kind van acht jaar met je boodschappen opscheppen en zelf naar het ijs gaan, als ik m'n hielen gelicht heb!”

„Mmaar . . . mmaar,” hakkelt Paul, „ze doet voor u toch vaak genoeg boodschappen?”

„Ja, maar niet als het glad is. En niet zonder lange broek en warme das. Ze is gevallen, ze is nat geworden en heeft het veel te koud gehad. Ga naar boven. Ik wil jullie niet meer zien voor vader thuis is.”

Verslagen gehoorzamen de jongens. Nu dachten ze dat het aan alle kanten goed was en nu hebben ze het toch weer verkeerd gedaan.

Een poos later horen ze de zware stap van vader op de trap. Hij gaat eerst naar Wieke en komt dan op hun kamertje. „De hele kwestie is, dat jullie te vaak naar Gerard gaan,” zegt hij ernstig. „Dat moet veranderen, of ik maak er helemaal een eind aan.”

„U zegt toch altijd zelf dat we iets voor een ander moeten doen?”

„Ja, maar niet ten koste van moeder, van Wieke . . . Als mevrouw hiernaast ziek was en moeder ging daar de hele huishouding doen, terwijl ze ons verwaarloosde, dan zou dat ook niet de goeie manier zijn. Jullie menen onderhand dat je nergens tijd meer voor hebt. Toen ik van de week niet thuis was, moest moeder zelf de vuilnisemmer buiten zetten. Ze schept kolen en pompt zelf haar banden op en ga zo maar door. En dit met Wieke! Als ik aan Wieke denk, jeuken mijn handen om jullie eens ongenadig af te rammelen. Nee, houdt je mond! Ik weet al lang dat jullie er niet bij nagedacht hebben en dat jullie het nooit weer zullen doen. Maar intussen hoest Wieke haar keel rauw. En wie gaat er vannacht uit om haar te helpen? Ik weet wel dat jullie niet veel tijd gehad hebben om naar het ijs te gaan. Maar handel toch niet altijd en altijd weer op je eigen houtje. Is het belust nodig dat jullie twee keer per dag naar Gerard gaan?”

„Ja vader. De lessen op school worden in een schrift geschreven. Dat brengen we hem 's middags en dan moeten we het de andere morgen weer ophalen voor de nieuwe lessen.”

„Als je twee schriften neemt, een op school en een bij Gerard, hoef je 't alleen te ruilen. Dat spaart een keer lopen. En als al jullie tijd daaraan op gaat, moeten er meer jongens ingeschakeld worden. Overleg dat op school. Voorlopig gaat één van jullie naar Gerard en de ander doet zoveel mogelijk werk voor moeder. Vanavond wordt de vaat gewassen en de aardappels voor morgen geschild. Kijk ook even of er kolen genoeg zijn. Jullie *vliegen* voor moeder, begrepen?” Even wordt zijn gezicht zachter. „Ik begrijp wel dat jullie graag naar het ijs wilden. De last die jullie op je genomen hebben, is vrij zwaar. Daar wil je wel eens even onderuit. Maar de manier waarop jullie dit aangepakt hebben, was helemaal fout. Doe iets voor een ander, maar niet boven je krachten. Dat vraagt God niet van ons. En vraag je ook eens af waaróm jullie dit doen. Omdat je het meeste van allemaal wilt doen? Omdat het je zo'n voldaan gevoel geeft? Of . . .

uit liefde? Uit liefde voor een medemens. En bovenal uit liefde voor Jezus. Denk daar eens goed over na. En nu aan het werk."

Zwijgend druipeu ze af. 't Lijkt, of ze helemaal geen straf gekregen hebben. Maar niet bij elkaar zijn, ieder apart de dingen doen, vinden ze erger dan de ergste straf.

„Ga jij morgen naar Gerard," zegt Paul, „dan doe ik het overmorgen."

Peter knikt. „Wou jij ook dat Gerard beter was?"

„Allicht," zegt Paul droog, „dat heb ik altijd al gewenst."

Als alles klaar is en het huiswerk zo vlug mogelijk afgemaakt, gaan ze uit zich zelf naar bed.

Peter sluipt naar Wieke's kamertje. „Moeder," fluistert hij, „als u zegt hoeveel druppeltjes Wieke moet hebben, zal ik vannacht voor haar zorgen. Ik laat de deur open, dan hoor ik haar vast."

Op haar tenen komt moeder naar de gang. „Ik heb zo'n idee dat het niet nodig is," zegt ze. „Wieke slaapt. Ze heeft geen koorts gekregen en dat is een goed teken. Maar denken jullie in het vervolg toch alsjeblijft wat meer na."

Peter zucht. „'t Is zo moeilijk. Er zijn iedere keer weer andere dingen waar je aan denken moet."

Moeder begrijpt het wel. Die nacht wordt ze één keer wakker van het hoesten van Wieke. Vlug glipt ze uit bed. Ze geeft de druppeltjes en stopt haar weer warm in. Wieke merkt het nauwelijks. „'t Loopt goed af," denkt moeder dankbaar.

Peter heeft de deur van hun kamer toch open laten staan. Moeder kijkt even om de hoek, voor ze hem zacht sluit. De jongens slapen als ossen. Die zouden nog niet wakker worden als er een heel regiment soldaten stond te hoesten, laat staan één klein meisje. Met een stille glimlach stopt ze Pauls arm onder de dekens. Ze zijn lief, haar bengels, maar o zo onnadenkend.

8. Spanning om Gerard

De volgende dag draait de tweeling in de pauze een beetje om meneer Westerbeek heen. 't Is droog. Er schijnt zelfs een waterig zonnetje. Meneer wandelt op zijn gemak over het speelplein. Vanuit zijn ooghoeken heeft hij de jongens wel gezien en hij is benieuwd waar ze mee voor de dag zullen komen. Bij de kastanjeboom, midden op het plein, blijft hij staan en kijkt aandachtig naar het koolmeesje dat op een kale tak zit.

Dan komt Peter naar hem toe. „Meneer, vader vindt dat we te vaak naar Gerard gaan.”

Meneer neemt z'n pijp uit zijn mond. „Waarom vindt vader dat?”

„Nou, eh, we helpen moeder nooit meer, enne . . .”

„Vinden jullie het ook?” vraagt meneer.

De jongens kijken elkaar aan. „Ja,” zegt Paul eerlijk. „Als je haast geen tijd overhoudt . . . als je nooit iets voor je zelf kunt doen . . . dan . . . dan heb je soms geen zin . . .”

Nu zal meneer wel zeggen: „Ik heb jullie immers gewaarschuwd!”

Als hij het niet doet, weten ze weer wat een fijne leraar ze hebben. Er is warmte in zijn stem als hij zegt: „Gerard is de laatste weken hard vooruitgegaan. Dat heeft hij voor een groot deel aan jullie te danken. Nu moeten we ook een ander de kans geven. Zullen we iemand voor Nederlands zoeken?”

„O nee meneer, dat kost zoveel tijd niet. Maar iedere dag huiswerk brengen en halen.”

„Daar weet ik een prachtige oplossing voor. We schakelen Tom-

mie in. Van lessen in het schrift schrijven, brengt hij niets terecht. Hij maakt meer fouten dan de rest van de klas bij elkaar.”
„Dan blijft hij zeker zitten, hè meneer?”

Meneer schiet in de lach. „Willen jullie hem soms gaan bijwerken? Tommie hoort eigenlijk niet thuis op de ulo. Maar hij is al veertien jaar. Nog één jaar, dan mag hij gaan werken. ’t Is een beetje sneu voor hem als hij voor dat ene jaar naar een andere school moet. Hij gaat in een muziekwinkel werken. Nu helpt hij er al op zaterdagmiddag. Als je ziet met hoeveel geduld hij platen oplegt en hoe roerloos hij meeluistert, dan weet je meteen dat hij daar op zijn plaats is. Zijn vader leeft niet meer. Hij vindt het heerlijk dat hij geld gaat verdienen voor zijn moeder. En hij

zal het ook heerlijk vinden dat hij iets voor Gerard mag doen. Dat hij er echt bij hoort."

Meneer kijkt zoekend over het schoolplein. „Daar staat hij, ginds, bij het hek. Gaan jullie hem maar even halen."

„Ik doe het wel," zegt Peter, en hij draaft al.

„Meneer?" vraagt Paul. „Is Gerard echt vooruitgegaan?"

„Nou en of! Als de tekenleraar in Ia is, heb ik een vrij uur. Dan ga ik altijd naar Gerard, voor de talen en andere moeilijkheden. Ik had niet gedacht dat hij zó hard zou opschieten. Met Pasen heeft hij jullie wel ingehaald. En dan is 't een koud kunstje voor hem om bij te blijven. Daar komt Tommie. Tom, we hebben je nodig. We kunnen het werk voor Gerard niet meer af. Wil jij helpen?"

Tommie's donkere ogen glanzen. „Ja, meneer, ik zal alles heel goed opschrrijven."

Meneer verbijt een glimlach. Tommie weet nooit of hij ei of ij moet gebruiken. En met de v en f ligt hij ook altijd overhoop. Maar om zijn aanhankelijkheid en trouw houdt iedereen van hem.

„Opschrijvers heb ik genoeg," zegt meneer. „Iemand moet drie of vier keer per week na schooltijd het huiswerkschrift naar Gerard brengen. Kun jij daarvoor zorgen?"

„O ja meneerr, wel iederre dag."

„Weer zo'n hardloper," lacht meneer. „Nooit te veel hooi op je vork nemen. We verdelen het nog wel precies. Eerst aan je moeder vragen, hoor! Naar binnen, jongens, de bel is al lang gegaan!"

Wieke is gelukkig vlug beter. Na een week mag ze weer naar school, al heeft ze dan nog een beetje een wit snoetje.

Peter en Paul werken veertien dagen op eigen gelegenheid.

„Ik ken m'n rust niet," zegt moeder. „En ze hebben nog nooit zoveel voor me gedaan."

„We zullen nòg meer voor u doen, als het weer samen mag,” be-
looft Paul. „Als u overal zonder vader heen moest, zou u er ook
niks aan vinden.”

„Misschien niet,” lacht moeder, „maar ik maak nooit plannen
als ik met vader ergens heen ga. 'k Heb zo'n idee dat Gerard het
ook beter begrijpt wanneer één van jullie iets uitlegt dan wan-
neer twee elkaar steeds in de rede vallen. Denk je eens in: twee
leraren voor de klas, die elkaar niet aan het woord laten komen.”

„Dan zou het pas leuk worden,” grinnikt Peter. „Mogen we weer
samen? Er is al in geen eeuwen iets gebeurd. We doen niks als
nadenken tegenwoordig.”

„Vooruit dan maar. Hoe gaat het met Gerard?”

„O, hij wordt steengoed. Soms snapt hij het al voor we het uit-
gelegd hebben. Dan heeft hij de les van tevoren bekeken. En
dan laat hij Tommie overhoren. Je lacht je slap. Tommie zit met
een ernstig gezicht te knikken dat het goed is en hij begrijpt er
zelf niks van. Maar die moet je bij de radio zien! Gerard heeft
'm bijna klaar. Hij moet wachten tot z'n vader het soldeerwerk
doet. Ze durven het niet aan Tommie toe te vertrouwen. Maar
hij zou het zó voor elkaar hebben. Als die een knop en een paar
draadjes heeft, ziet ie nog kans er muziek uit te halen!”

Even is het stil. Dan zegt moeder zacht: „Ik bedoelde eigenlijk
hoe het met Gerards gezondheid gaat!”

Paul haalt hulpeloos zijn schouders op. „Ik denk nog net zo. Hij
praat er nooit over.”

Als ze samen naar Gerard lopen, denkt hij er nog over na. Wat
zijn ze er eigenlijk aan gewend dat Gerard dag in dag uit in bed
moet blijven. Ze staan er nooit meer bij stil hoe erg dat is. Gerard
heeft zich verbeterd op zijn werk geworpen. Hij *wil* straks over-
gaan naar de tweede klas. Dat zal wel lukken! Maar zou hij in
september weer naar schóól kunnen . . .

„Jongens,” zegt meneer Westerbeek, „we hebben van 't jaar een

late Pasen. Om de tijd beter te verdelen, krijgen jullie niet met de paasvakantie je rapport, maar op één april."

„Dat is een mop!" roept er een.

„Op jouw rapport geen enkele onvoldoende, dat zou pas een goeie mop zijn," zegt meneer. „Deze week hebben jullie nog een paar repetities, vrijdag leraarsvergadering, en zaterdag rapporten uitdelen. Voor zover ik het bekijken kan, slaat deze klas een goed figuur. Wat me daarbij opgevallen is, sommigen hebben hun vooruitgang te danken aan . . . Gerard! Degenen die Gerard geholpen hebben, met een taal, of met algebra, zijn allemaal vooruitgegaan. Als je hem uitleg moet geven, let je dubbel goed op. Terwijl je 't hem vertelt, herhaal je 't ook voor je zelf. Geloof maar dat dat scheelt!"

„Meneer, krijgt Gerard ook een rapport?"

„Nou en of! En heel eerlijk. Er zijn een paar onvoldoendes bij. Dat kan ook niet anders, als je in drie maanden het werk van een halfjaar moet doen. Voor gedrag en vlijt krijgt hij een negen. Zijn geduld en ijver, daar moeten we bewondering voor hebben. Die zijn eigenlijk wel een tien waard."

„Geven, meneer!" roept Peter. „Mogen wij het rapport gaan brengen?"

Tommie vindt dat hij daar recht op heeft. Hij brengt haast alles. En eigenlijk willen Gerda en Connie ook wel.

„We zullen nog wel zien," zegt meneer. „'t Is nog geen zaterdag." Maar eer het zover is . . .

Donderdagmorgen komen Peter en Paul het schoolplein op draven. Ze hijgen en zien er verhit uit. Een grapjas roept: „Ze hebben 'm al!" Ze horen het niet eens.

In hun anders zo vrolijke ogen liggen bezorgdheid en schrik. Hoewel ze voor schooltijd niet naar binnen mogen, rennen ze toch de brede gang in. Daar houdt de conciërge hen tegen. „Als

jullie de bel gehoord hebben, zal ik mijn oren eens laten nakijken," zegt hij. „Ik heb 'm namelijk niet gehoord!"

„We moeten meneer Westerbeek hebben," hijgt Peter.

„Die heeft een bespreking in de leraarskamer en daar worden geen minderjarigen toegelaten," zegt de conciërge beslist.

„Gaat u 'm dan even halen?" smeekt Paul. „We moeten iets zeggen."

De man heeft niet veel zin zich als boodschappenjongen te laten gebruiken. Aan de andere kant wil hij niet op zijn geweten hebben dat er niet op tijd ingegrepen is. Er kan best iets gebeurd zijn.

Dus beent hij naar het eind van de gang, klopt op een deur en steekt z'n hoofd om de hoek. „Meneer Westerbeek, die twee knaapjes die zoveel op elkaar lijken, moeten u dringend spreken. Er kon wel eens brand wezen of zo iets, ze kijken zo schuldig."

Meneer legt haastig zijn pijp neer, schiet de conciërge voorbij en staat al voor de jongens.

„Waar komen jullie vandaan?"

„Van Gerard, meneer. Hij had ons taalschrift en dat hebben we even gehaald."

„Ja, en?"

„Hij . . . hij . . ." Peter stottert van opwinding.

„Hij moet geopereerd!" zegt Paul dan.

Tot hun stomme verbazing schiet meneer in de lach. Gerard moet naar het ziekenhuis! Van de operatie hangt alles af! Helemaal beter worden of nooit meer kunnen lopen! Ze waren er ondersteboven van. En meneer, die altijd meeleeft en alles begrijpt, meneer lacht! Nu is hij weer ernstig. „Jullie keken zó benauwd," zegt hij, „ik dacht dat jullie iets ergs kwamen opbiechten. Ik vroeg me al af welk telefoonnummer het politiebureau ook alweer had. Kom even mee naar de klas, daar is het rustiger." Daar gekomen gaat hij verder: „Ik wist al dat dit in de lucht

hing. Een heel knappe dokter heeft Gerard onderzocht. Hij durft een operatie aan. En hij zou het heus niet doen als hij geen redelijke kans van slagen zag."

„Is 't gevaarlijk, meneer?"

Meneer Westerbeek denkt even na. „Er kan natuurlijk altijd iets misgaan bij een operatie. Maar ze zijn tegenwoordig heel knap. En . . . Gerards leven is in Gods hand. We mogen vragen of Hij dit middel wil zegenen. Gerard zal wel een paar vervelende weken krijgen. Al maar vooroverliggen bijvoorbeeld. Maar ik denk dat hij het er graag voor overheeft."

De jongens voelen zich een heleboel lichter. Eén ding willen ze nog weten. „Als hij daardoor met zijn werk achteruitgaat, blijft hij dan zitten?"

Beterschap voor Gerard is natuurlijk het allerbelangrijkste. Maar als hij blijft zitten, als al hun werk vergeefs zou zijn geweest, al hun moeite voor niets, dat zou toch wel heel erg jammer zijn. Meneer stelt hen onmiddellijk gerust. „Of Gerard gezond wordt of zieke benen houdt, hij gaat in elk geval over. Hij haalt jullie gauw genoeg weer in, dat heeft hij wel bewezen. Blijft hem helpen. Bemoedigt hem. En bovenal: bidt voor hem."

Er komen weken van gespannen wachten. De rapporten hebben hun belangrijkheid verloren. Dagelijks wordt in de klas gevraagd: „Is er al bericht?"

Gerard moet wachten tot er plaats is in het ziekenhuis, en dat duurt een hele poos. Hij zelf blijft er schijnbaar rustig onder. Hij bouwt z'n radio af en maakt z'n huiswerk. „Ik zet wel een bordje voor het raam, als ik wegga," belooft hij.

En niemand weet hoeveel moeite het hem kost om gewoon te doen. Niemand merkt hoe hij zelf in spanning zit, en 's nachts, als hij niet slapen kan, steeds herhaalt: „Geef dat ik weer lopen kan . . . geef dat ik weer lopen kan . . ."

Op een zonnige voorjaarsdag rijdt de ziekenauto voor. Weer

dragen behoedzame handen Gerard erin. En weer leeft bij allen de vraag: hoe zal het aflopen?

't Is vreemd leeg voor Peter en Paul. Ineens hebben ze veel tijd. De polder lokt. De trekvogels komen terug. En toch kunnen ze niet erg van dat alles genieten.

Nu eens weten ze zeker dat Gerard helemaal beter wordt. En dan denken ze weer dat hij nooit meer zal kunnen lopen.

Hun geduld wordt lang op de proef gesteld. Er worden foto's genomen, bloedonderzoek gedaan . . .

En dan komt op een morgen, zo maar onder de les, Gerards vader binnen.

't Wordt doodstil. Ze zien zijn ontroerd gezicht. Ze weten niet of het goed nieuws betekent of juist niet. Gerards vader slikt, hij veegt met zijn zakdoek langs zijn ogen. „Meneer, jongelui,” zegt hij hees, „de operatie is gelukt. Het zal nog een poos duren, het zal geduld en oefening kosten, maar dan . . . dan kan Gerard weer lopen!”

Ze moeten het even verwerken. Met een haastig gebaar kan meneer Westerbeek nog net een luidruchtige uitbarsting voorkomen. Z'n hele gezicht straalt. Hij geeft Gerards vader de hand. „Van harte gelukgewenst,” zegt hij. „Wat hebben we naar dat bericht uitgekeken, erop gehoopt! Wilt u Gerard van ons groeten? Als hij weer thuis is, kan hij op ons allemaal rekenen.”

Meneer kijkt op zijn horloge. „Jongelui, over vijf minuten begint de plantkundeles. Boeken en schriften opbergen, ik geef die les in de polder!”

Weer moet hij gejuich onderdrukken.

Even later dartelen ze als jonge kalveren door het weiland. 't Is voorjaar, de zon schijnt en Gerard wordt beter!

9. Het laatste plan

Half mei komt Gerard thuis. De serre staat vol bloemen. Leerlingen van 1a kunnen hun beurt niet afwachten om op bezoek te gaan. Peter en Paul zijn natuurlijk een van de eersten. Gerard zit in een makkelijke stoel. Dat lijkt al heel anders dan in bed liggen. „We komen je een repetitie Nederlands geven,” verkondigt Peter. „Je hebt nu lang genoeg geluierd.”

„Ik weet alles nog,” lacht Gerard. „Op het geiteweitje staat het kleine geitje bij de grote geit . . .”

„Verder!” commandeert Paul.

„Jullie hebben het me nooit verder geleerd. Ik dacht dat het nu uit was, een klein versje voor beginners. Ik merk wel dat jullie geen akte Nederlands hebben.”

„Maar goed ook,” merkt Peter luchtig op, „anders waren we veel te knap voor je en dan begreep je het helemaal niet meer.”

Er komt een drukke tijd voor Gerard. Weer moet hij schoolwerk inhalen. En daarnaast veel oefenen om zijn slappe spieren sterker te maken. Hij moet helemaal opnieuw leren lopen, eerst met krukken, dan met een stok. 't Vraagt veel geduld en inspanning, maar ieder stapje dat hij doet, vervult hem met dankbaarheid.

De tweeling vindt dat het lang niet hard genoeg gaat. Ze willen hem mee hebben naar het bos, naar de polder . . . Ze zijn nog haast ongeduldiger dan de patiënt zelf. „Ik zou er niet eens tijd voor hebben,” bromt die. „'t Is zó grote vakantie, ik wil overgaan.

En jullie weten best hoeveel ik achter ben, vooral met de talen.”
„Man, je gaat over!” roept Peter, „meneer heeft het zelf gezegd.”
„Ik wil goeie cijfers hebben,” houdt Gerard koppig vol, „en niet straks voor spek en bonen in de tweede klas zitten.” Hij aarzelt even en gaat dan verder: „En ik wil ook niet naar de polder zolang ik nog loop te strompelen. Als ik met september weer naar school mag, ben ik best tevreden, al zou het natuurlijk wel leuk wezen om bij de overgang te zijn.”
En dan broedt de tweeling op een nieuw plan.

Op een zonnige middag, begin juli, stappen ze bij de dokter de spreekkamer binnen.
Die dokter kijkt verbaasd op. „Tjonge,” zegt hij, „sinds jullie mazelen hadden, heb ik jullie niet meer als patiënt gezien. Wat

dat betreft, kan ik wel met pensioen gaan. Zo te zien, blaken jullie nog steeds van gezondheid. Vertel eens: wat scheelt eraan!"

„We wilden u iets vragen,” zegt Peter.

„Als u tenminste tijd heeft,” voegt Paul er beleefd aan toe.

„Nou, jullie boffen. Met dit mooie weer zijn er niet veel zieken. Steek maar van wal.”

De jongens kijken elkaar aan. 't Is heel belangrijk dat de dokter toestemming geeft en daarom moeten ze alles zo gunstig mogelijk voorstellen.

„Heeft u gezien dat de kruidenier bij ons in de straat een aanhangwagentje achter zijn auto heeft?"

De dokter heeft geen idee waar het heen gaat. „Ja, inderdaad,” antwoordt hij rustig, „die man gaat wel met zijn tijd mee.”

„Je kunt het er heel makkelijk afhalen,” vertelt Paul, „en 't loopt op luchtbanden, helemaal zonder schokken.”

Hij geeft Peter een duwtje, alsof hij zeggen wil: nu jij!

Onmiddellijk gaat Peter verder. 't Lijkt wel of ze het thuis woordelijk hebben ingestudeerd. „'t Is heel stevig gebouwd en het kàn gewoon niet omvallen.”

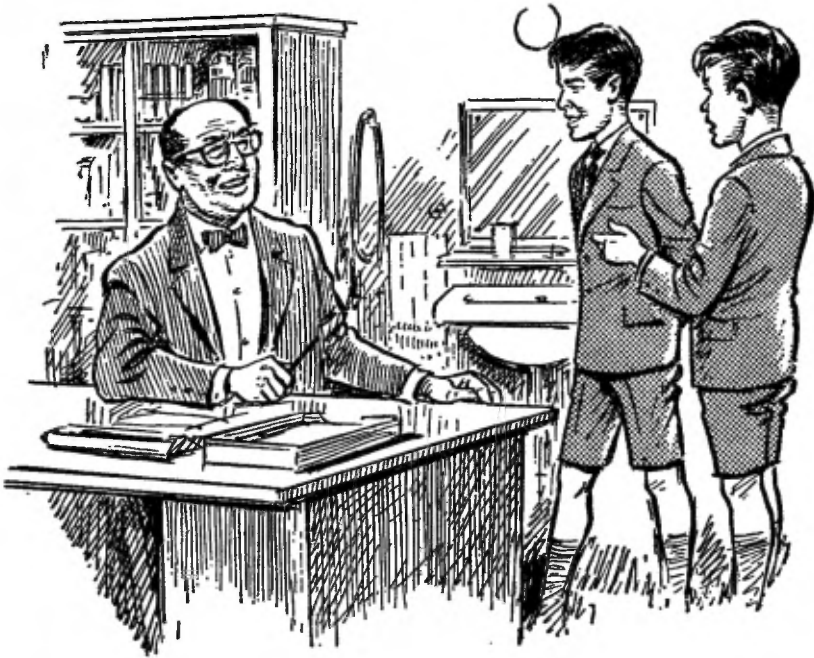
De dokter schiet in de lach. „Vertel nu maar ineens wat jullie met dat karretje willen, ik ben niet sterk in het oplossen van raadsels.”

„We willen Gerard ermee naar school brengen,” zegt Paul dan, „alleen op de dag dat de overgangsrapporten worden uitgedeeld. We zullen voetje voor voetje lopen. Er kan echt niks gebeuren. We gaan door straten waar niet veel verkeer is en . . .”

Ze zoeken naar woorden die de dokter zullen overtuigen. Maar hij schudt zijn hoofd. „Nee jongens,” zegt hij beslist. „Zet dat maar uit je hoofd. Daar kan ik echt geen toestemming voor geven.”

„'t Is maar voor één keer!” pleit Paul. „We zullen héél voorzichtig zijn!”

„Dat geloof ik,” zegt de dokter. „Ik ben er voor negenennegentig

procent van overtuigd dat het goed zal gaan. En toch maakt dat ene procent dat ik moet weigeren." Als hij de teleurgestelde gezichten voor zich ziet, gaat hij bedachtzaam verder: „Een auto, dat zou nog gaan. Maar dan een grote, zodat hij zich niet zo erg hoeft dubbel te vouwen. Meneer Westerbeek heeft geen auto, hè?”

„Nee dokter, alleen een bromfiets. Meneer Levering heeft een lelijk eendje en meneer Hamer een volkwagen.”

„Grote auto's zijn blijkbaar niet weggelegd voor onderwijzers,” glimlacht de dokter.

„Nee,” zegt Peter snel, „die zijn voor dokters! Dokter, u hebt een grote auto!”

De dokter knikt. „Ja, en ik heb ook spreekuur!”

Onstuimig dringen de jongens aan. „U hebt zelf gezegd dat er niet veel zieken zijn. Brengt u Gerard naar school. Wat is er nu aan als een ander hem moet komen zeggen dat hij overgegaan is!”

Weer zoeken ze argumenten waardoor de dokter niet weigeren kan.

„U weet het beste hoeveel hij hebben kan,” voert Peter aan.

En Paul zegt zakelijk: „’t Is nog een goeie klant van u ook!”

De telefoon gaat. Als de dokter een ziekenbezoek genoteerd heeft vraagt hij: „Wanneer is die rapportuitreiking?”

„Volgende week donderdag. Ik denk dat we pas om negen uur op school hoeven zijn, u hoeft er dus niet vroeg voor op.”

„Aangenomen!” zegt de dokter. „Ik breng Gerard naar school.

En jullie mogen meerijden. Ik zeg dat er maar gelijk bij, anders

kost me dat weer een halfuur. Al goed, al goed!” weert hij de

stormachtige dankbetuigingen af. „Maak nu maar gauw dat

jullie wegkomt. Ik ben echt niet helemaal zonder patiënten. En

laat verder alles aan mij over!”

Als de dokter weer alleen is, stapt hij met een glimlach op zijn gezicht naar de telefoon.

Als de grote dag is aangebroken, staan Peter en Paul voor dag en

dauw naast hun bed. Vader is al op. Maar hij wou om moeder

wel graag dat het nog een poosje rustig bleef. Een opgewonden

tweeling in bedwang houden, is echt geen kleinigheid.

„En dan moet de vakantie nog beginnen!” zucht hij. „Onlangs

hoorde ik dat van de polder een groot deel bouwland gemaakt

wordt. Ik denk dat ik maar ga vragen of jullie het mogen omspit-

ten.”

De jongens lachen zorgeloos. „Daar nemen ze wel machines

voor. Wij hebben echt de vakantie nodig om uit te rusten van

les nemen en lesgeven.”

„Wat je uitrusten noemt,” bromt vader. „Dat zit geen minuut stil. Ga de tafel maar dekken, dan doen jullie tenminste iets nuttigs.”

Gerard zit al klaar als ze komen. Hoewel rustiger dan de tweeling, is hij toch ook opgewonden. In precies tien maanden is hij niet naar school geweest. Wat heeft hij naar dit ogenblik verlangd! Wat is hij vaak bang geweest dat het nooit zou komen! En nu is het zover. Hij gaat naar school, al is het alleen nog maar voor z'n rapport. Hij loopt, al gaat het met kleine eindjes en is hij nog gauw moe.

En 't komt helemaal goed! Soms, als hij in de tuin staat, tussen de bloemen en met de zon op zijn gezicht, zegt hij zacht in zich zelf: „Dank U, dank U wel!”

Vroeger was het gewoon dat je buiten liep. Nu is het een wonder!

Moeder knikt hem bezorgd toe. „Blijf maar zitten tot de dokter er is,” zegt ze. „Straks word je nog moe genoeg.”

Hun geduld wordt wel weer op de proef gesteld. Kwart voor negen — tien voor negen . . . geen dokter. „Als hij maar niet weggeroepen is!” jammert Paul.

„Dan zetten we Gerard achter op de fiets!” zegt Peter beslist. „Hij gaat naar school!”

't Geluid van een claxon klinkt als muziek in hun oren. De doktersauto rijdt voor.

Peter staat al buiten. „U haalt het nooit!” roept hij verwijtend.

De dokter knipoogt eens en geeft daarna alle aandacht aan Gerard. „Laat je maar kalm zakken op de voorbank. En dan je benen naar binnen halen,” zegt hij.

Gerards moeder staat erbij met vochtige ogen. Ook haar hart loopt over van dankbaarheid.

„O, schiet toch op!” mompelt Paul. „Als ze allemaal binnen zijn op school is er niets meer aan.”

„Moest u nog weg?” vraagt hij.

„Ik? Nee hoor,” plaagt de dokter. „’k Heb lekker uitgeslapen, nu ik toch geen spreekuur had.”

De jongens snappen er niets van. En als ergens een torenklok negen slaat, doen ze er verder het zwijgen toe. Nu helpt het toch niet meer.

De dokter rijdt niet voor de ingang. Hij stopt in de zijstraat die langs de school ligt. „Uitstappen,” zegt hij. „’t Laatste eindje lopen jullie. Over enkele ogenblikken zullen jullie begrijpen waarom ik zo laat was.”

Peter en Paul moeten zich geweld aandoen om niet te draven. Ze popelen van nieuwsgierigheid. Met stijve, afgemeten stappen gaan ze langs de muur van de school en daarna de hoek om. En dan . . . dan krijgen ze alle drie een schok van verbazing. Op het schoolplein staan alle leerlingen, klas voor klas opgesteld, iedere klas met z’n eigen leraar. Op de stoep voor de schooldeur staat meneer Levering, de handwerkjuffrouw en meneer Arendsen. Als de drie jongens het plein op komen, barst uit alle monden een luid gejubel los.

„Hoera! Hoera voor Gerard!”

Gerard is sprakeloos. Het is bijna te veel voor hem. Hij laat zich zakken op de bank onder de kastanje en kijkt rond, verbaasd en blij.

Langzaam wordt het stil. Dan schalt de zware stem van meneer Levering over het plein: „Gerard, hartelijk welkom bij je terugkeer in de school. We hebben met je meegeleefd en naar dit ogenblik uitgezien. En nu zijn we niet alleen dankbaar, maar ook trots. Trots, omdat je, ondanks alle tegenslag, met heel behoorlijke cijfers overgaat naar de tweede klas. Dit heb je mee te danken aan de trouwe hulp van Ia en niet in het minst aan onze beroemde tweeling. Veel is er voor je gedaan. En vaak was dat het gevolg van de plannen van Peter en Paul. Jongelui, er is door jullie allemaal goed werk verricht. ’t Ging wel eens ver-

keerd, maar de opzet was toch: doe iets voor een ander! Laat dat het devies van onze school zijn!”

Dan gaat de bel. De leerlingen drommen de school binnen. Gerard gaat het laatst, een beetje van z'n stuk, een beetje beverig, maar heel gelukkig!

INHOUD

	Blz.
1. De tweeling gaat naar de ulo	7
2. Een fijne morgen met een verdrietig slot	19
3. Peter en Paul maken een plan	27
4. Een onvrijwillige reis	36
5. Kerstfeest voor Gerard	49
6. Nieuwe plannen	58
7. 't Valt toch niet mee	67
8. Spanning om Gerard	76
9. Het laatste plan	84